การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ปริญญานิพนธ์

ของ

ฐิติทร ทองสุข

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา
พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพ็ชร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพ็ชร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 2 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพ็ชร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง กรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์โกวิท ลือคำงาม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อาจารย์บุญนาค กลมกล่อม และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกในการทดลองแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์บุญเลิศ เลิศวิทยานุศิษฏ์ ศึกษานิเทศก์ 9 อาจารย์สมพงษ์ ชินสร้อย ศึกษานิเทศก์ 8 และอาจารย์วันชาติ ประชุมชน ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี อาจารย์แสง พิหูสูตร อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี อาจารย์วิชุลดา ร่วมทอง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนเมืองปราจีนบุรี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี อาจารย์จรรยา กล่าวสุนทร โรงเรียนบ้านสะแกโดดประชาสรรค์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย และแนะนำให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ในการทดลองแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษาภาคพิเศษ รุ่น 5 ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อหวล – คุณแม่เสงี่ยม ทองสุข ครู – อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

ฐิติทร ทองสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน	8
- ความหมายของชุดการสอน	8
- ประเภทของชุดการสอน	9
- หลักเกณฑ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	10
- องค์ประกอบของชุดการสอน	13
- ขั้นตอนการสร้างชุดการสอน	16
- คุณค่าของชุดการสอน	17
เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	18
- ความหมายของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	18
- จุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	18
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	20
- การวัดผลประเมินผล	21
เอกสารเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพชุดการสอน	21
- ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพชุดการสอน	22
- แนวทางการประเมินชุดการสอน	23
- ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน	24
- เกณฑ์การหาประสิทธิภาพชุดการสอน	26
- การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอน	29

บทที่ หน้า

งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอน 30
- งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอนในประเทศ 30
- งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอนในต่างประเทศ 33

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 36
ระยะเวลาในการทดลอง 37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 38
วิธีดำเนินการสร้างและการพัฒนาชุดการสอน 38
- ขั้นที่ 1 การเตรียมงานด้านวิชาการ 39
- ขั้นที่ 2 การสร้างชุดการสอน 40
การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน 41
การดำเนินการทดลอง เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียน
จากชุดการสอน 42
การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 45
การวิเคราะห์ข้อมูล 48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 48

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 51
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 52

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 56
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 56
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 56
ระยะเวลาในการทดลอง 57

บทที่ หน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 57
การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน 60
การดำเนินการทดลอง เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียน
จากชุดการสอน 61
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 62
อภิปรายผล 62
ข้อเสนอแนะ 66

บรรณานุกรม 67

ภาคผนวก 75
ภาคผนวก ก ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม 75
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอน
ศิลปวัฒนธรรม 78
ภาคผนวก ค ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 133

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย 156

ประวัติย่อของผู้วิจัย 157

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม 47

2 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 1 52

3 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 2 52

4 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 3 53

5 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 1 53

6 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 2 54

7 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 3 54

8 แสดงประสิทธิภาพชุดการสอนทั้ง 3 ชุด 55

9 แสดงการศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนระหว่าง คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการทดลองครั้งที่ 4 55

10 ตารางแสดงการจำแนกรายละเอียด ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 140

11 ตารางแสดงการจำแนกรายละเอียดจำนวนแบบฝึกหัด / แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนประจำชุดการสอน ทั้ง 3 ชุดการสอน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 141

ตาราง หน้า

12 ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม 142
13 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม 144
14 ตารางแสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 1 145
15 ตารางแสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 2 147
16 ตารางแสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 3 149
17 ตารางแสดงผลคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากชุดการสอนทั้ง 3 ชุด จากการทดลองครั้งที่ 3 151
18 แสดงการศึกษาผลความก้าวหน้าจากการใช้ชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม 153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม 11
2 แผนภูมิโครงสร้างและเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 19
3 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างชุดการสอน ขั้นที่ 1 38
4 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างชุดการสอน ขั้นที่ 2 39
5 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 44

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ตอนหนึ่งว่า " การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถดำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด " (พระราชปณิธานด้านการศึกษา . 2530 : 27) ดังนั้นมนุษย์จึงเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดในโลก ถ้ามนุษย์มีคุณภาพสูงแล้ว มนุษย์จะเป็นผู้สร้าง รักษา และทำให้โลกเจริญถาวรมั่นคง ในทางตรงกันข้าม ถ้ามนุษย์ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพแล้วมนุษย์จะเป็นผู้ทำลายโลก ทำลายสิ่งแวดล้อมและท้ายสุดทำลายตนเอง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างดีให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาสังคมและโลก โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ (โกวิท ประวาลพฤกษ์. 2535 : 1)

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 9)

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยกำหนดมวลประสบการณ์ที่มุ่งให้เป็นความรู้พื้นฐาน สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มที่ว่าด้วยความรู้ด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตของสังคมมนุษย์ ทางด้านสุขภาพอนามัย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การเมือง การปกครอง พระพุทธศาสนา หลักคำสอน วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ความสัมพันธ์ของประเทศในระดับภูมิภาคและโลก ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เพื่อให้คนมีความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 11) แต่จากการรายงานการประเมินผล แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7. (พ.ศ. 2535 - 2539) ระยะครึ่งแผนของสำนักงานคณะกรรมการการประถม

ศึกษาแห่งชาติพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำกว่าเป้าหมาย - 5.05 ซึ่งมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ที่กำหนดทุกกลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

รายการตัวบ่งชี้	แผน 2536	แผน 2537	สูง + ต่ำ -
- คณิตศาสตร์	50	63.07	+ 13.07
- ภาษาไทย	70	70.53	+ 0.53
- สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	70	64.95	- 5.05
- สร้างเสริมลักษณะนิสัย	80	77.64	- 2.54
- การงานและพื้นฐานอาชีพ	80	76.99	0.34
- ภาษาอังกฤษ	60	65.85	+ 5.85

จากผลการรายงานข้างต้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการประเมินคุณภาพนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นรายสมรรถภาพปีการศึกษา 2536 – 2537 ของจังหวัดต่าง ๆ พบว่าสมรรถภาพที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อหาในหน่วยการเรียนที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม นั้น ค่าเฉลี่ยเทียบ 10 ร้อยละของนักเรียนที่น่าพอใจเปรียบเทียบรายสมรรถภาพไม่น่าพอใจ อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสร้างเสริมประสการณ์ชีวิตต่ำ ดังจะเห็นจากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ค่าเฉลี่ยเทียบ10 สมรรถภาพ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปีการศึกษา 2536 เท่ากับ 5.27 ปีการศึกษา 2537 เท่ากับ 6.00 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. 2538 : 24) จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2536 เท่ากับ 6.18 ปีการศึกษา 2537 เท่ากับ 6.32 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. 2538 : 23) จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2536 เท่ากับ 5.16 และปีการศึกษา 2537 เท่ากับ 6.19 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด. 2538 : 31) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในหน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ตามเป้าหมายเมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 โดยเร็ว เมื่อพิจารณาเนื้อหา จุดประสงค์ในหน่วยที่ 4 เรื่อง ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม เนื้อหาในหลักสูตรต้องการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒธรรม รักศิลปะ ชื่นชมขนบธรรมเนียมประเพณี การดำรงค์ชีวิตแบบไทย ปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสม ดำรงรักษาปกป้องสิ่งมีค่าอันเป็นมรดกล้ำค่าของสังคมไทย และยอมรับในความเปลี่ยนแปลง

เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน (กรมวิชาการ. 2535 : 44) แต่ปัญหาและสาเหตุของการให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของไทยให้แก่นักเรียนค่อนข้างสับสน ทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับ ซึ่งโดยเฉพาะในทศวรรษที่ผ่านมาได้ปล่อยให้กระแสของวัฒนธรรมตะวันตกในทุก ๆ ด้านเข้าครอบงำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยมากเกินไป อีกทั้งปรากฏว่าคนไทยต่างพากันละทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งเคยประพฤติกันมาเสียส่วนมาก หมดความภูมิใจในถิ่นกำเนิดและรักษาวัฒนธรรมของตน คิดว่าสิ่งที่เคยปฏิบัติกันมาเป็นสิ่งล้าสมัย แสดงถึงความไม่เจริญ (เอกวิทย์ ณ ถลาง และ โกวิท วงศ์สุรวัตน์. 2534 : 90 - 93) ทั้งนี้ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ . 2521 : 1) ให้เหตุผลว่าอาจเป็นเพราะเด็กขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้อย่างจริงจังหรือขาดความสนใจเท่าที่ควร จึงไม่เข้าใจและรู้ซึ้งถึงคุณค่าทำให้ขาดความรู้สึกชื่นชมในมรดกทางวัฒนธรรมอย่างจริงจัง สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของ สุจริต บัวพิมพ์ (สุจริต บัวพิมพ์. 2535 : 28) เกี่ยวกับค่านิยมทางวัฒนธรรมเสื่อมถอยและด้อยความสำคัญลงเกิดจากการขาดการสืบทอด ขาดการให้การศึกษา ขาดการฟื้นฟูหรือขาดการสร้างจิตสำนึกของคนรุ่นใหม่ ๆ

ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอย่างจริงจัง กระตุ้นความสนใจ รู้คุณค่าและชื่นชม โดยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ข้อเท็จจริงการจัดการสอน การถ่ายทอดความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำได้ยาก เพราะสถานที่ สิ่งของ การแสดงบางอย่าง ประเพณีต่าง ๆ เกิดขึ้นในเวลาจำกัดและระยะเวลาต่างกันหรืออยู่ไกลเกินผู้เรียนจะไปศึกษาหาประสบการณ์ด้วยตนเอง ดั้งนั้นจึงจำเป็นต้องมีการนำวิธีการและสื่อที่มีประสิทธิภาพมาใช้เพื่อให้นักเรียนมีการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

ในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น จากการศึกษาการใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของ วิไล ทองแผ่ (วิไล ทองแผ่. 2529 : 99 - 102) พบว่าครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน และขาดความชำนาญในการใช้สื่อการสอน และจากงานวิจัยของ เจริญเกียรติ ภู่สกุล (เจริญเกียรติ ภู่สกุล. 2532 : 57) ศันสนีย์ สุริยาวงษ์ (ศันสนีย์ สุริยาวงษ์. 2534 : 53) พบปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสอดคล้องกันคือ ขาดแคลนสื่อการสอนที่ตรงจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการซึ่งตรงกับการดำเนินงานในโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนในปีงบประมาณ 2530 - 2534 โดยกำหนดให้โรงเรียนเลือกซื้อสื่อตามรายการที่กำหนดให้ 282 รายการ จากรายงานพบว่าจังหวัดต่าง ๆ ไม่สามารถเลือกซื้อสื่อนำมาจัดกิจกรรมการสอนเพื่อ

ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากสื่อไม่ตรงต่อความต้องการของครูผู้สอน โดยเฉพาะไม่มีสื่อในลักษณะของสื่อประสมที่ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : บทนำ) โดยเฉพาะสื่อการสอนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมมีเพียง 2 รายการเท่านั้น ถึงแม้ในปีงบประมาณ 2536 จะให้โรงเรียนพิจารณาเลือกซื้อสื่อตามความจำเป็นของโรงเรียน โดยกำหนดแนวทางการจัดซื้อสื่อได้ตามความต้องการ แต่จากการพิจารณารายละเอียดในคู่มือแนวทางการจัดซื้อสื่อ ระบุรายละเอียดถึงการจัดซื้อชุดการสอนอยู่ในประเภทสื่อประสม ไม่ครอบคลุมและชัดเจนเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 :1 - 19) และจากรายงานการศึกษาสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมพบว่าสื่อเทคนิควิธีการที่โรงเรียนต้องการมากที่สุด ได้แก่ ชุดการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 78)

จึงสรุปได้ว่า สื่อการสอนเป็นปัญหาประการหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการนำนวัตกรรมมาใช้แก้ปัญหาการสอน เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าและรู้จักอนุรักษ์ ตลอดจนสืบสานศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกของชาติให้คงอยู่ ซึ่งข้อเท็จจริงในปัจจุบันครูผู้สอนมีความต้องการสื่อโดยเฉพาะชุดการสอน เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เป็นอันดับแรก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 78) ดังนั้นการพัฒนาชุดการสอน ตลอดจนการนำเอาชุดการสอนที่เป็นผลจากการวิจัยทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะชุดการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูดำเนินการสอนไปตามลำดับขั้นตอน ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมสูงได้ มีอุปกรณ์การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ในระยะเวลาอันสั้น ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ได้เร็วทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความสำคัญของชุดการสอนทำให้เชื่อได้ว่าชุดการสอนที่ผ่านกระบวนการพัฒนาจะเป็นชุดการสอนที่มีคุณภาพสูงและเป็นประโยชน์สำหรับครูจะนำไปใช้มาก ทั้งนี้เพราะชุดการสอนได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและระยะเวลาซึ่งสะดวกต่อการนำไปใช้ ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เสนอแนะให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษาได้นำไปใช้ และนำกระบวนการผลิตไปเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการสอนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาชุดการสอน สำหรับการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการพัฒนาชุดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นแนวทางในการนำเอาชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาชุดการสอนในครั้งต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. **ประชากร**

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 5 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 246 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ดังนี้

2.1 สุ่มจากห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 5 ห้องเรียน ได้ 2 ห้องเรียน

- ห้องเรียนแรก สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 3 คน และจำนวน 10 คน เพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

- ห้องเรียนที่สอง สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนทั้งหมด ได้ 30 คน เพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนครั้งที่ 3

2.2 สุ่มจากห้องเรียนที่เหลือ 3 ห้องเรียน ได้ 1 ห้องเรียน ใช้เป็นกลุ่มทดลองเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ใช้เวลาในการทดลองดังนี้

1. ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนทั้ง 3 ชุด ใช้เวลาทดลองชุดละ 6 คาบ (คาบละ 20 นาที) โดยทำการทดลองวันละ 1 ชุด การทดลองทั้ง 3 ครั้ง ใช้เวลาทั้งสิ้น 9 วัน

2. ทดลองเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ใช้เวลา 18 คาบ (คาบละ 20 นาที) โดยทำการทดลองวันละ 1 ชุด ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่เลือกมาใช้ในการสร้างชุดการสอนครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ของกรมวิชาการ ได้แก่

ชุดการสอนที่ 1

ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

ชุดการสอนที่ 2

ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ

ตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียวัตถุและปูชนียสถาน

ชุดการสอนที่ 3

ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง สื่อประสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย คู่มือครู เทปโทรทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง บทเรียนสำเร็จรูป บัตรงาน สำหรับครูใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. การพัฒนาชุดการสอน หมายถึง การสร้างชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยการนำชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและปรับปรุงแก้ไขจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. ประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง คุณภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน 90 / 90

90 ตัวแรก หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคน จากการทำแบบฝึกหัดการเรียนจากชุดการสอนได้ถูกต้องร้อยละ 90 ของคะแนนเต็มจากแบบฝึกหัดทั้งหมด

90 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังการเรียนจากชุดการสอนได้ถูกต้องร้อยละ 90 ของคะแนนเต็มจากแบบทดสอบ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม หลังการใช้ชุดการสอน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจกับหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะได้กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน
2. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
3. เอกสารเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน
4. งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอน

เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน

ความหมายของชุดการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการสอนดังนี้

ชุดการสอน หมายถึง การรวบรวมสื่อการสอนอย่างสมบูรณ์ตามแผนที่วางไว้ เพื่อทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของการสอน ในลักษณะของสื่อประสมที่ช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ได้สะดวก (ทวีศักดิ์ กิจวิวัฒนาชัย. 2519 : 8)

ชุดการสอน หมายถึง การใช้สื่อประสมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้อย่างกว้างขวางและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (วาสนา ชาวหา. 2525 : 55)

ชุดการสอน คือ การนำเอาระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย มาช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ภายในชุดการสอนจะประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ เช่น รูปภาพ ตำรา เอกสาร แผนภูมิ แผ่นคำบรรยาย วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ. 2523 : 120)

ชุดการสอน เป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนอันมีการกำหนดจุดมุ่งหมายแน่ชัด กำหนดเนื้อหาวัสดุ และกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งตัวครูและนักเรียน เพื่อให้เกิดผลบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ชม ภูมิภาค. 2524 : 100)

ชุดการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายไว้เป็นชุด ๆ (จะใส่เป็นกล่องหรือชุด หรือถุง หรือห่อ ก็ได้) เพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 291)

ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนจนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการสอนนั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เนื้อหานั้นจะต้องตรงและให้ชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน (Philips and Miriam Kapfer. 1972 : 3 - 10)

ชุดการสอน หมายถึง ชุดการสอนที่ประกอบด้วย รูปภาพ สไลด์ เพลง เทป ประกอบการสอน เป็นต้น อันเป็นเครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี ยิ่งขึ้น และหลังจากนักเรียนเรียนจบแล้วสามารถทดสอบเพื่อสำรวจความก้าวหน้า ในการเรียน ของตนเองโดยทำแบบทดสอบที่อยู่ในชุดการสอน (Ashby. 1972 : 15 -17)

ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนสำเร็จรูปเฉพาะหน่วยประกอบด้วย สื่อการสอน บทเรียน คู่มือครู แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน อันมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (Good. 1973 : 306)

สรุปได้ว่า ชุดการสอนเป็นการนำวัสดุอุปกรณ์หลากหลายที่ตรงกับเนื้อหา นำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้และช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประเภทของชุดการสอน

ชุดการสอนจำแนกออกเป็น 4 ประเภท (ชัยยงค์ พรหมวงษ์. 2523 : 118)

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น

2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมในลักษณะศูนย์การเรียนหรือแก้ปัญหาแบบกลุ่ม

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน เรียนตามอัตภาพของตนเองซึ่งอาจจะออกมาในรูปของหน่วยการสอนหรือโมดูล

4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากันมุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง ในชุดการสอนประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์

รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ชุดการสอนทางไปรษณีย์ เช่น ชุดการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชุดการสอนจะเป็นประเภทใดก็ตามโดยทั่วไปแล้ว ชุดการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสะดวกในการใช้
2. มีการตรวจสอบและพัฒนาแล้ว
3. มีครบตามจำนวนนักเรียน
4. เคยทดลองใช้มาแล้วหลายครั้ง
5. สามารถยืดหยุ่นได้
6. ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหา
8. จัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ หรือตามจุดประสงค์การเรียนรู้

หลักเกณฑ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

ชุดการสอน เป็นนวัตกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีบทบาทในการเรียนการสอน การสร้างชุดการสอนจึงต้องอาศัยหลักการและทฤษฎีที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. การเรียนเพื่อรอบรู้ (Master learning)

การเรียนเพื่อรอบรู้ เป็นการจัดระบบการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยการเรียนจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาและจุดประสงค์กิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม และให้เวลาในการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่ตามความต้องการและความสามารถของแต่ละคน ในการเรียนการสอนจะสอนให้นักเรียนเกิดมโนมติและมีการฝึกทักษะพื้นฐานเพื่อจะเรียนรู้ในขั้นต่อไป หลักการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนจะมีการทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องของกิจกรรมและแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ จึงเรียนในเรื่องต่อไปได้ (กรมวิชาการ . 2535 : 8)

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อรอบรู้

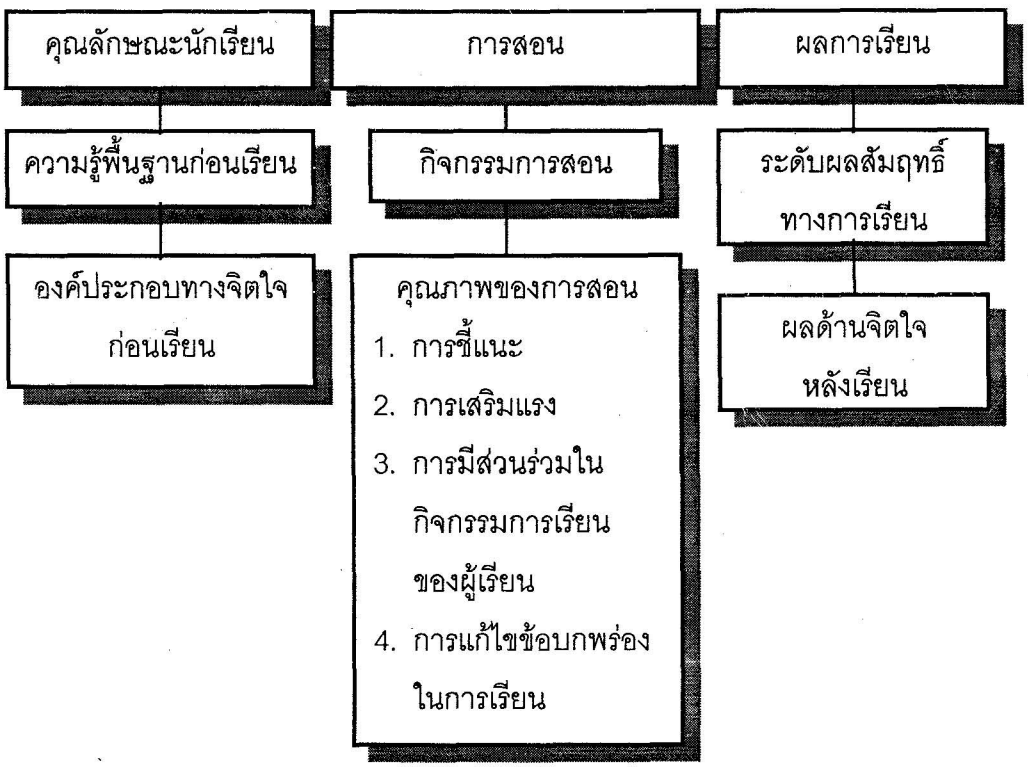
1. บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ ของหน่วยการเรียน วิธีเรียน และการประเมินผลการเรียน
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม เน้นการสอนให้นักเรียนเกิดมโนมติในเรื่องที่เรียนสลับด้วยการฝึกทักษะจากการทำแบบฝึกหัด
3. ทดสอบครั้งที่ 1 เป็นการทดสอบย่อย และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน
4. จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่องที่พบ

5. ทดสอบครั้งที่ 2 แล้วเริ่มต้นขั้นตอนการจัดกิจกรรม ข้อ 1 - 5 สำหรับหน่วยการเรียนต่อไป

6. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อสรุปผล

บลูม (Bloom. 1976 : 13 - 15) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของนักเรียน (Cognitive Entry Behavior) องค์ประกอบทางด้านจิตใจก่อนเรียน (Affective Entry Chracteristics) และคุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) เป็นตัวกำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ซึ่งได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตราการเรียนรู้และผลทางด้านจิตใจหลังเรียน

จากหลักการดังกล่าวจึงได้นำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างชุดการสอนโดยมีรูปแบบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม

2. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามหลักจิตวิทยาผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่นความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและอื่น ๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี การศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถและความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2523 : 119)

3. การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทราบผลการเรียนของตนเองทันที การเสริมแรงที่เหมาะสมและการเรียนทีละขั้นไปตามลำดับ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2523 : 119)

4. ทฤษฎีสื่อประสม (Multi - Media System) จากการศึกษาและวิจัยพบว่าสื่อแต่ละอย่างมีคุณประโยชน์แตกต่างกัน และไม่สามารถสนองจุดมุ่งหมายของการเรียนได้สมบูรณ์ทุก ๆ ด้าน แต่การนำสื่อหลาย ๆ อย่างมาบูรณาการเพื่อสนองจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนเรียกว่า " สื่อประสม " (ประหยัด จิระวรพงศ์. 2527 : 255)

สื่อประสม หมายถึง การนำเอาสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กันซึ่งคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้อธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกชนิดหนึ่งใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและป้องกันการเข้าใจความหมายผิด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2523 : 115)

การใช้สื่อประสม จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน ได้พบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2523 : 115) การนำสื่อประสมไปใช้ เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ (Multi - media Approach) ความพยายามอันนี้ก็เพื่อจะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากเดิมที่เคยยึดเป็นแหล่งใช้ความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่าง ๆ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 292) หรืออีกความหมายหนึ่ง หมายถึงการนำวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ เช่น ภาพยนต์ โทรทัศน์ สไลด์ ฟิลม์สตริป รวมภาพของตัวอย่าง หุ่นจำลอง หนังสือ เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ชุดการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมที่ใช้หลักการและทฤษฎีของสื่อประสม

5. แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพสิ่งแวดล้อม มีการจัดสภาพการณ์ในลักษณะโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการสอนที่เปิดโอกาสให้

(1) ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

(2) ผู้เรียนได้ทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนเองถูกผิดอย่างไร

(3) มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

(4) ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถ ความสนใจของตนเองโดยไม่มีใครบังคับ

การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตามนัยดังกล่าว จะต้องมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง โดยจัดการสอนแบบโปรแกรมในรูปของกระบวนการและใช้ชุดการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2523 : 120)

องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอนอาจมีรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป นักการศึกษาที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุดการสอนได้แจกแจงถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ชุดการสอนควรประกอบด้วยส่วนสำคัญต่าง ๆ 5 ส่วน คือ (Houston And Others. 1972 : 10 - 15)

1. คำชี้แจง (Prospectus) อธิบายถึงความสำคัญของบทเรียน ขอบข่ายของชุดการสอน สิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีพื้นความรู้ก่อนเรียนและขอบข่ายของกระบวนการทั้งหมดของชุดการสอน

2. จุดมุ่งหมาย (Objective) จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดว่าผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จอะไรหลังจากเรียนแล้ว

3. การประเมินผลเบื้องต้น (Pre - assessment) เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียนก่อนใช้ชุดการสอน

4. การกำหนดกิจกรรม (Enabling - assessment) เป็นการกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น

5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย (Post - assessment)

โครงสร้างพื้นฐานของชุดการสอนที่คล้ายคลึงกันทุกรูปแบบมีอยู่ 7 ประการ คือ (Duann . 1973 : 169)

1. จุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะต้องเรียน
2. บรรยายเนื้อหา
3. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
4. กิจกรรมในการเรียนการสอน
5. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
6. เครื่องมือวัดผลระหว่างเรียนและหลังเรียน
7. คู่มือครู

ส่วนไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 153) กล่าวว่า ชุดการสอนอาจมีหลายรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียน ตามลักษณะของชุดการสอน ภายในคู่มือครูจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอนไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถใช้ชุดการสอนนั้นอย่างได้ผล คู่มือครูอาจทำเป็นเล่มหรือเป็นแผ่น แต่ต้องมีส่วนสำคัญดังนี้

1.1 คำชี้แจงสำหรับครู

1.2 บทบาทของครู

1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง

1.4 แผนการสอน

1.5 แบบฝึกหัด

2. บัตรคำสั่ง (คำแนะนำ) เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในชุดการสอนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งจะประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน อาจใช้การอภิปรายหรือการตอบคำถาม

บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำกระทัดรัดเข้าใจง่ายชัดเจนครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนจะต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อนแล้วจึงปฏิบัติตามนั้นเป็นขั้น ๆ ไป

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์จะถูกบรรจุในรูปของสื่อต่าง ๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ เทปบันทึกเสียง ฟิล์มสตริบ แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิค ของตัวอย่างหุ่นจำลอง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดให้

4. แบบประเมินผล (ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน) อาจจะอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่างว่าง จับคู่ เลือกคำตอบถูก หรือให้ดูผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรมเพื่อให้การสร้างและการใช้ชุดการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนอาจมีองค์ประกอบดังนี้ (ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2524 : 7 - 9)

1. หัวข้อเรื่อง เป็นการแบ่งหน่วยการเรียนออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. คู่มือการใช้ชุดการสอนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่จะใช้ชุดการสอน ผู้ใช้ชุดการสอนต้องศึกษาคู่มือให้เข้าใจอย่างแจ่มชัด ในคู่มือประกอบด้วย

2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน เพื่อสะดวกสำหรับผู้ที่จะนำชุดการสอนไปใช้

2.2 สิ่งที่จะต้องเตรียมก่อนสอน ส่วนมากจะบอกสิ่งที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุในชุดการสอนหรือสิ่งมีชีวิตเน่าเปื่อย สิ่งที่เปราะแตกง่าย หรือสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกับคนอื่นซึ่งเป็นวัสดุที่มีราคาแพง เป็นต้น

2.3 บทบาทของนักเรียนเสนอแนะว่านักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนอย่างไรบ้าง

2.4 การจัดชั้นเรียน

2.5 แผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 หัวข้อเรื่อง กำหนดเวลาเรียน จำนวนผู้เรียน

2.5.2 เนื้อหาสาระอย่างย่อ

2.5.3 ความคิดรวบยอดหรือหลักการที่มุ่งเน้น

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ สิ่งของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา บทคัดย่อ รูปภาพ แผนภูมิ วัสดุ เป็นต้น

4. บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอน เป็นคำแนะนำในเรื่องที่จะศึกษาคำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

5. กิจกรรมสำรองจำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม กิจกรรมสำรองนี้ต้องตรียมไว้สำหรับนักเรียนบางคนหรือบางกลุ่มที่ทำได้สำเร็จได้ก่อนคนอื่น ให้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้กว้างขวางลึกซึ่งยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือก่อให้เกิดปัญหาในทางวินัยในชั้นเรียนขึ้น

6. ขนาดรูปแบบของชุดการสอน ชุดการสอนไม่ควรใหญ่หรือเล็กเกินไป ควรจัดให้มีขนาดพอเหมาะเพื่อสะดวกในการเก็บรักษา

กิดานันท์ มะลิทอง (2531 : 181) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอนและสำหรับผู้เรียน
2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปสื่อต่าง ๆ เช่น สไลด์ เทป ฯลฯ
4. กิจกรรมการเรียน เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรายงานหรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนแล้ว
5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น

ขั้นตอนการสร้างชุดการสอน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 154) ได้กำหนดขั้นตอนการสร้างชุดการสอนไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนประมาณเนื้อหาที่ให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์ หรือสอนได้หน่วยละครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตัวเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง แล้วกำหนดหัวเรื่องออกมาเป็นหน่วยการสอนย่อย
4. กำหนดหลักการและความคิดรวบยอด หลักการและความคิดรวบยอดที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่องโดยสรุปรวมความคิด สาระและหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหามาสอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องโดยเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางเลือกและผลิตสื่อการสอน กิจกรรมการเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ การเล่นเกม การทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม ฯลฯ

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากเรียนชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนแต่ละหัวข้อเรื่องแล้วก็จัดสื่อการเรียนการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตราฐานที่ตั้งไว้

9. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ในการสอนผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการสอน เป็นขั้นนำชุดการสอนไปใช้ซึ่งจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงตลอดเวลา

คุณค่าของชุดการสอน (ประหยัด จิระวรพงศ์ . 2527 : 267)

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการดำเนินการสอนเพราะลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า

2. ช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู

3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริงจากชุดการสอนรายบุคคลและชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม

5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุดการสอนเอื้อต่อการใช้ทั้งในแง่เวลาและสถานที่

6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีมากที่บูรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ความหมายของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้ความหมายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้ว่า เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ว่าด้วยความรู้ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตของสังคมมนุษย์ ด้านสุขภาพอนามัย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครองของประเทศในระดับภูมิภาคและโลก วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เพื่อให้คนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดี (กรมวิชาการ. 2534 : 6)

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ว่าเป็นกลุ่มประสบการณ์ ที่ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เป็นเนื้อหาซึ่งเกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิต ทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ ปัญหาและความต้องการของชีวิต ตลอดจนสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต

2. ส่วนที่เป็นกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการคิดแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อการดำรงอยู่และมีชีวิตที่ดี

3. ส่วนที่เป็นการปลูกฝังความรักชาติและความภูมิใจของความเป็นไทย

จุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

จุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2535 : 25)

1. ให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน และปฏิบัติได้ถูกต้องในด้านสุขภาพอนามัยทางร่างกาย จิตใจ ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม

2. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ มีนิสัยฝักใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

3. ให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

4. ให้มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

5. ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

6. ให้มีความเข้าใจ เลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. ให้เข้าใจหลักการอยู่ร่วมกับในสังคม โดยตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติในขอบเขตแห่งสิทธิเสรีภาพ

8. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นเอกราชของชาติ เทอดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

จากจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นกลุ่มที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อชีวิตคือให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา สามารถปฏิบัติตนและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ มีความภูมิใจในความเป็นไทยและเลื่อมใสการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและมีนิสัยใฝ่หาความรู้

แผนภูมิโครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต	หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต	หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต
หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน	หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน	หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน
หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา	หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา	หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา
หน่วยที่ 4 ชาติไทย	หน่วยที่ 4 ชาติไทย	หน่วยที่ 4 ชาติไทย
หน่วยที่ 5 ข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญ	หน่วยที่ 5 การทำมาหากิน	หน่วยที่ 5 การทำมาหากิน
	หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี	หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี
	หน่วยที่ 7 จักรวาลและอวกาศ	หน่วยที่ 7 จักรวาลและอวกาศ
	หน่วยที่ 8 ข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญ	หน่วยที่ 8 ข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญ
		หน่วยที่ 9 ประชากรศึกษา
		หน่วยที่ 10 การเมืองและการปกครอง
		หน่วยที่ 11 ข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญ

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิโครงสร้างและเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

สำหรับในหน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม ได้กำหนดเนื้อหาไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2535 : 44)

หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม

สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ อภิปราย เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ของไทย เน้นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ดังวิเคราะห์จำแนกการกระทำที่ส่งเสริมและทำลาย สรุปเป็นข้อควรปฏิบัติในการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของคนไทย อภิปราย แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับความงาม ความภาคภูมิใจ เจตคติต่อศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับตน ครอบครัว และสังคมใกล้ตัว คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ปฏิบัติตนในทางส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย มีทักษะในการวิเคราะห์ คุณค่าและแยกแยะการกระทำออกเป็นการกระที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องต่อสิ่งอันมีค่าต่าง ๆ ดังกล่าว รักศิลปะ ชื่นชมขนบธรรมเนียมประเพณี การดำรงชีวิตแบบไทย ปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสม ดำรงรักษาปกป้องสิ่งอันมีค่าอันเป็นมรดกล้ำค่าของสังคมไทย และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์นี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนะไว้ว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ฝึกให้คิด แก้ปัญหาเป็นและรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ. 2525 : 26) นอกจากนั้นยังกล่าวถึงคาบเวลาในการสอนแต่ละเรื่องว่า ควรให้มีการยืดหยุ่นได้บ้าง ควรพอเหมาะกับเนื้อหาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่มุ่งฝึกให้สอดคล้องกับวัยและระดับชั้นเรียน ความสนใจของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่เพียงแต่ฟังการบรรยายหรืออ่านหนังสือเรียนจบเล่มเท่านั้น ผู้สอนควรระลึกอยู่เสมอว่า การให้เด็กมีกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะกระบวนการนั้นเป็นความจำเป็นสำหรับการเรียนทั้งในแง่ของการศึกษาเพื่อชีวิต การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นไป

ดังนั้นเวลาเรียนที่กำหนด จึงควรนำมาใช้เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในความหมายดังกล่าวอย่างแท้จริง (กรมวิชาการ. 2533 : 20)

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษาได้กำหนดให้มีการประเมินผล 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อสรุปผลการเรียนการสอน (กรมวิชาการ. 2534 : 54)

ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้สอนประเมินผลเมื่อสอนจบในแต่ละหน่วยย่อย ผู้เรียนคนใดที่ไม่สามารถผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วประเมินผลซ้ำ ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยกำหนดให้โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ต้องดูแล ควบคุมให้การประเมินผลเป็นไปตามระเบียบ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2534 : 4 - 7)

1. จัดให้มีการประเมินผลก่อนเรียน
2. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน ถ้านักเรียนคนใดไม่มีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ ต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม
3. การประเมินผลปลายภาคเรียน ให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และด้านกระบวนการ

สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีหลักการณ์เช่นเดียวกับการประเมินผลในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน ทั้งนี้การประเมินผลดังกล่าวให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการ

เอกสารเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพชุดการสอน

ในการหาประสิทธิภาพชุดการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้หลายนัย ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 127) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพชุดการสอนว่าเป็นการประเมินหรือพิจารณาคุณค่าด้านต่าง ๆ ของสื่อนั้น ๆ เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย ก่อนที่จะนำสื่อนั้นไปใช้ในระบบกระบวนการเรียนการสอน และเผยแพร่ต่อไป

อธิพร ศรียมก (2525 : 211) กล่าวถึงการประเมินผลสื่อการสอนว่า คือ การตรวจสอบคุณภาพของสื่อการสอนนั้น ๆ ว่ามีคุณภาพดีเพียงใด ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าไม่ เป็นเพราะเหตุใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลสื่อการเรียนการสอนจะสามารถนำมาปรับปรุงสื่อการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 23) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนว่าเป็นการประเมินผลสื่อการสอนว่าสื่อการสอนมีคุณภาพ และมีคุณค่า หรือไม่ ในระดับใด

จากที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเป็นกระบวนการตรวจสอบ และพิจารณาคุณค่าของสื่ออย่างมีระบบก่อนนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพชุดการสอน

ฉลองชัย สุรวัฒนบูรณ์ (2528 : 213- 214) กล่าวถึงความสำคัญของการหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ผลิตได้ว่า สื่อที่ผลิตได้แล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อ เพื่อเป็นหลักประกันว่า สื่อนั้นมีประสิทธิผลในการเรียนเรียนการสอน โดยจะต้องมีเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อ สำหรับพิจารณา

ส่วนไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 127) กล่าวถึงการประเมินสื่อการเรียนการสอนว่าเป็นการพิจารณาหาประสิทธิภาพและคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นการประเมินสื่อจึงเริ่มด้วยการกำหนดปัญหา หรือคำถาม เช่นเดียวกับการวิจัย ด้วยเหตุนี้การประเมินสื่อจึงเป็นการวิจัยอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า การวิจัยประเมิน (Evaiuation Research)

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 294) กล่าวถึงการสร้างชุดการสอน ก่อนนำไปใช้จริงควรมีการทดลองแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ได้ทราบว่าชุดการสอนนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดยังบกพร่องอยู่ โดยนำชุดการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้จริง

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 23) กล่าวว่าสื่อที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ต่างกัน และสื่อชนิดเดียวกันถ้าจัดทำแตกต่างกัน ก็อาจมีประสิทธิภาพในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระอย่างเดียวกันได้ไม่เท่ากัน เมื่อจุดประสงค์ของการใช้สื่อการสอนก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาและเลือกสื่อที่เหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้น เพื่อทราบว่าสื่อการสอนมีคุณภาพและมีคุณค่าหรือไม่ระดับใด

อธิพร ศรียมก (2525 : 246) กล่าวถึงความสำคัญของการหาประสิทธิภาพสื่อว่า สื่อที่จัดทำขึ้นนั้นมีความมั่นใจว่ามีคุณภาพหรือไม่ มีความแน่ใจว่าสื่อนั้นสามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริงหรือไม่ และถ้าจะผลิตสื่อออกมาเป็นจำนวนมาก การทดสอบหาประสิทธิภาพจะเป็นหลักประกันว่า ผลิตออกมาแล้วใช้ได้ มิฉะนั้นจะเสียเงิน เสียเวลาเปล่า เพราะผลิตออกมาแล้วใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพชุดการสอน เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการผลิตชุดการสอน ทำให้ทราบว่าชุดการสอนนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร ช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ของการสอนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แนวทางการประเมินชุดการสอน

การประเมินสื่อการเรียนการสอนมีแนวทางการประเมิน ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 25-29) ได้จำแนกวิธีประเมินผลสื่อการเรียนการสอนเป็น 3 วิธี คือ

1. การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือครู โดยจะใช้แบบประเมินผลให้ผู้เชี่ยวชาญหรือครูพิจารณาทั้งด้านคุณภาพ เนื้อหาสาระ และเทคนิคการจัดทำสื่อประเภทนั้น แบบประเมินอาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือเป็นแบบเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สรุปผลเป็นความถี่แล้วอาจทดสอบความแตกต่างระหว่างความถี่ด้วยไคสแคว์

2. การประเมินผลโดยผู้เรียน มีลักษณะเช่นเดียวกับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญหรือครู แต่จะเน้นการรับรู้คุณค่าเป็นสำคัญ

3. การประเมินผลโดยการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นการหาประสิทธิภาพสื่อการสอนที่มีความเที่ยงตรงที่จะพิสูจน์คุณภาพ และคุณค่าของสื่อการสอนนั้น ๆ โดยจะวัดว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง เป็นการวัดเฉพาะผลที่เป็นจุดประสงค์ของการสอนโดยใช้สื่อนั้น อาจจำแนกเป็น 2 วิธี คือ

3.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำไว้ เช่น เกณฑ์ 80/80 หรือ 90/90

3.2 ไม่ได้กำหนดมาตรฐานไว้ล่วงหน้า แต่จะพิจารณาจากการเปรียบเทียบผลการสอบหลังเรียนว่า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ หรือไม่ หรือเปรียบเทียบว่าผลสัมฤทธิ์จากการเรียนด้วยสื่อนั้นสูงกว่า หรือเท่ากับสื่อ หรือเทคนิคการสอนอย่างอื่นหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ t - test

ส่วนไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 128 - 130) กล่าวถึงการประเมินสื่อว่าอาจทำได้ 5 วิธี คือ

1. การประเมินโดยผู้สอน
2. การประเมินโดยผู้ชำนาญ
3. การประเมินโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ
4. การประเมินโดยผู้เรียน
5. การหาประสิทธิภาพของสื่อ

สำหรับการหาประสิทธิภาพของสื่อนั้น ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้จำแนกออกเป็น 2 วิธี กล่าวคือ ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 หรือ 90 / 90 และประเมินโดยไม่ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า แต่จะเปรียบเทียบผลการสอบของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน (Pretest - Posttest)

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 294) กล่าวว่าการหาประสิทธิภาพชุดการสอนนั้นจะถือหลักการแบบสมรรถฐานคือ มาตรฐาน 90 / 90 ผลลัพธ์ค่าประสิทธิภาพของสื่อเป็น E_1 / E_2 หมายความว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการประเมินกิจกรรมการเรียน (E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการประกอบกิจกรรมหลังเรียน (E_2)

ฉลองชัย สุรวัฒนบูรณ์ (2528 : 213) กล่าวว่าการหาประสิทธิภาพของสื่อจะต้องมีเกณฑ์ของประสิทธิภาพ ซึ่งทำได้จากการประเมินผลพฤติกรรมต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการกับพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นผลลัพธ์โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพของสื่อเป็น E_1 / E_2 ซึ่งหมายความว่าจะต้องกำหนดเป็นเปอร์เซนต์ของผลเฉลี่ยของคะแนน การทำงานหรือการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด (E_2) ต่อเปอร์เซนต์ของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด

จากแนวทางการประเมินสื่อการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่า การตรวจสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอน สามารถทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ล่วงหน้า อาจจะเป็นเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 หรือ 90 / 90 ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ของคะแนนที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่เรียนโดยใช้สื่อนั้นแล้ว

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน

การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะทำให้ทราบว่าเมื่อใช้สื่อกับนักเรียนแล้ว เกิดประสิทธิผลในการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

ฉลองชัย สุรวัฒนบูรณ์ (2528 : 214-215) กล่าวถึงขั้นตอนการทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อว่า จะต้องนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองสอนจริง (Trialrun) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมาก หรือใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติได้ การทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว โดยทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน ซึ่งมีระดับความรู้ความสามารถ อ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อ แล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ 6 - 10 คน ทั้งผู้เรียนที่เก่ง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้ว ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. ทดลองภาคสนาม เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 40 -100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรจะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5 %

นอกจากนั้น อธิพร ศรียมก (2525 : 249) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนว่า เมื่อผลิตชุดการสอนเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

(1) 1 : 1 (แบบเดี่ยว) คือ ทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้ว ปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้ จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตก เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่ม ในขั้นนี้ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60 / 60

(2) 1 : 10 (แบบกลุ่ม) คือ การทดสอบผู้เรียน 6 - 10 คน (คละผู้เรียนที่เก่งกับอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 % นั่นคือ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70 / 70

(3) 1 : 100 (ภาคสนาม) ทดสอบกับผู้เรียนทั้งชั้น 40 -100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 % ก็ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมาก ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใหม่ โดยยึดสภาพตามจริงเป็นเกณฑ์ สมมติว่า เมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5 / 85.4 ก็แสดงว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 83.5 / 85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85 / 85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 75 / 75 เมื่อผลทดลองเป็น 83.5 / 85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85 / 85 ได้

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพชุดการสอน

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเป็นการคาดหมายว่า ผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจของผู้ประเมิน โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซนต์ ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อเปอร์เซนต์ของผลการสอนหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 หรือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ; อ้างอิงมาจาก อธิพร ศรียมก. 2525 : 247)

ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Tramitional Behavior) ของผู้เรียน ได้แก่ การประเมินกิจกรรมกลุ่ม งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือ การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน และการสอบไล่

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 294 - 295) เสนอแนวทางในการหาประสิทธิภาพชุดการสอน โดยถือหลักแบบสมรรถฐานคือ ถือเกณฑ์ 90/90 โดยใช้สูตรคำนวนหาประสิทธิภาพดังนี้

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N}\right]}{A} X\ 100$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N}\right]}{B} X\ 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คือ เป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและ / หรือประกอบกิจกรรมการเรียน

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน ทำแบบทดสอบหลังเรียนและ / หรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum X$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดและ / หรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum F$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากทดสอบหลังเรียนและ / หรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและ / หรือกิจกรรมการเรียน

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียนและ / หรือกิจกรรมหลังเรียน

หากผู้เรียนได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องแก้ไขปรับปรุงชุดการสอนนั้นแล้วหาประสิทธิภาพใหม่อีกครั้ง ถ้ายังได้ผลต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขอีกจนกว่าจะได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อรพรรณ พรสีมา (2530 : 130 - 131) เสนอแนวทางการกำหนดเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์รวมและผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมายเป็นการประเมินผลพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหลังเรียน เกณฑ์ที่ใช้คือ E_1 / E_2 อาจเท่ากับ 80 / 80 หรือ 90 / 90 หรืออื่น ๆ อีกก็ได้ แต่ถ้ากำหนดเกณฑ์ไว้ต่ำเกินไป อาจทำให้ผู้ใช้บทเรียนไม่เชื่อคุณภาพของบทเรียน การหาค่า E_1 และ E_2 อาจใช้วิธีการคำนวนหาค่าร้อยละโดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม โดยคิดเป็นร้อยละ

$\bar{X}$ หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมด

A หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

$$E_2 = \frac{\bar{F}}{P} \times 100$$

โดยที่ E_2 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย คิดเป็นร้อยละ

$\bar{F}$ หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมด ในแต่ละจุดมุ่งหมาย

P หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนในแต่ละจุดมุ่งหมาย

นอกจากนั้นยังสามารถทดสอบประสิทธิภาพโดยอาศัยเกณฑ์พัฒนาของผู้เรียน กล่าวคือ การทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาบทเรียน หรือชุดการสอน โดยพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนและพิจารณาผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทั้งสองชุดนั้นมีนัยสำคัญที่ระดับใด ระดับนัยสำคัญที่จัดว่าใช้ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 โดยใช้สูตร ดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)}}}$$

โดยที่ $\sum D$ หมายถึง ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

$\sum D^2$ หมายถึง ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่าง ระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

df หมายถึง N - 1

นำค่าที่ได้จากการคำนวนไปตรวจสอบในตารางการทดสอบ (t - test) ถ้าค่าที่ได้จากการคำนวนมากกว่าค่าที่ได้จากตาราง (ไม่คิดเครื่องหมายติดลบ) ย่อมแสดงว่า การสอนหรือสื่อนั้นมีคุณภาพ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง (อรพรรณ พรสีมา . 2530 : 129 -130)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน จึงต้องมีเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดในการประเมินหลายแนวทาง บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์โดยเฉลี่ย บางแนวคิดอาจหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการทดสอบ

หลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มกับคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มในแต่ละจุดมุ่งหมาย ส่วนการที่จะตัดสินใจเลือกแนวคิดใดในการกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ความสอดคล้อง และกระบวนการใช้ชุดการสอนแต่ละประเภทที่สร้างขึ้น

การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอน

ชุดการสอนที่ผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนนั้น ตั้งแต่การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) แบบกลุ่มย่อย (1 : 10) และแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) แล้วจะนำผลของคะแนนมาเทียบค่าระหว่างผลของประสิทธิภาพกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือค่าแปรปรวน 2.5 - 5 % นั้นคือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ เกิน 5% แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5% (อธิพร ศรียมก. 2525 : 252) ตัวอย่างเช่น เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90 / 90 เมื่อทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) แล้วปรากฏว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 87.5 / 87.5 กล่าวคือ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่เราก็ยอมรับได้ว่า ชุดการสอนที่เราสร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

ฉลองชัย สุรวัฒนบูรณ์ (2528 : 215) ได้เสนอ เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผลิตได้นั้น กำหนดได้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าเกิน 2.5% ขึ้นไป

2. เท่าเกณฑ์ เป็นประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5%

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5% ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

จากที่กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนมาตั้งแต่ต้น สรุปได้ว่าการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เป็นการตรวจสอบหรือทดสอบคุณภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น โดยมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขึ้นมาสำหรับทดสอบ ซึ่งสามารถทราบได้ว่าชุดการสอนนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่สร้างขึ้นหรือไม่ และผลที่เกิดจากการใช้ชุดการสอนนั้น มีคุณภาพต่อผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอนในประเทศ

ศิริวรรณ โพธิ์สุวรรณ (2531 : 41 - 43) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนเพื่อสอนซ่อมเสริมการวิเคราะห์การบวกและการลบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในเขตอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่องในเรื่องการลบ 15 คน และการบวก 15 คน จากนั้นให้นักเรียน เรียนจากชุดการเรียนการสอนซ่อมเสริมตามประเภทที่นักเรียนมีความบกพร่อง ผลปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยชุดการเรียนการสอน ในแต่ละชุดการเรียนการสอนแตกต่างกันที่ระดับ .05

บุญเลิศ เสียงสุขสันต์ (2531 : 70 - 74) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดชัยนาท จำนวน 70 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน โดยกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้ชุดการสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาตร์และกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วิริยะ ศิริธานนท์ (2532 : 45 - 47) ได้ทำการพัฒนาและประเมินชุดการเรียนการสอนซ่อมเสริมฝึกทักษะการคูณ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 70 คน ได้รับการทดสอบเพื่อวินิจฉัยในข้อบกพร่องในการคูณ ตามลักษณะโจทย์ 5 ลักษณะ จากนั้นแบ่งกลุ่มทดลองเข้ารับการสอนซ่อมเสริมด้วยชุดการสอนที่แก้ปัญหาข้อ บกพร่องแต่ละลักษณะ จากการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยชุดการสอนซ่อมเสริมทุกชุด พบว่าผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บรรจง แก้ววิเศษกุล (2533 : 46 - 48) ได้สร้างชุดการเรียนการสอนซ่อมเสริมทักษะการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด จากการทดลองพบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการใช้ชุดการเรียนการสอนแต่ละชุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยจากการทดสอบวินิจฉัยความบกพร่องในด้านทักษะการหารที่วัดทักษะการหารลักษณะเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการเรียนการสอนทั้ง 4 ชุด มีประสิทธิภาพ และยังพบว่านักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้อีกด้วย

วาทินี ธีระตระกูล (2534 : 73 - 79) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในการสอนซ่อมเสริมจุดบกพร่องในเรื่องเวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนซ่อมเสริมกับการสอนซ่อมเสริมตามปกติ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่องเรื่อง เวลา ในวิชาคณิตศาสตร์ จากผลการทดลองพบว่าผลการสอนด้วยชุดการสอนซ่อมเสริม สูงกว่าการสอนซ่อมเสริมด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัญชลีพร เดชะศิรินุกูล (2535 : 64 - 66) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนด้วยยุทธวิธีการตัดสินใจกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน และกลุ่มควบคุม 50 คน จากการทดลองใช้ชุดการสอนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนวิชาวิทยาศาตร์ด้วยยุทธวิธีการตัดสินใจกับนักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบผลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าผลการทดสอบหลังสอนทั้งสองวิธี นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา วิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพฑูรย์ ปลอดอ่อน (2537 : 52 - 58) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่องไฟฟ้า กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบและได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน 30 คน และ 60 คน ตามลำดับ นักเรียนกลุ่มแรกและกลุ่มที่สอง ใช้ทดลองและหาประสิทธิภาพชุดการสอน กลุ่มที่สาม แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน เรียนจากชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากแผนการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัศนีย์ เสรีพุกกะณะ (2538 : 71 - 77) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยชุดการสอนที่ใช้กระบวนการ 9 ประการ และการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนอินทรัมพรรย์อนุสรณ์ ตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายกลุ่มละ 35 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนที่ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ประการ กลุ่มควบคุม

ได้รับการสอนแบบปกติ ใช้เวลาสอนทั้ง 2 กลุ่ม 39 คาบ คาบละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขั้นพื้นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ฉายะเจริญ (2538 : 88 - 90) ได้สร้างชุดการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากินที่เน้นกระบวนการ 9 ประการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนการทดลองได้ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผลการทดลองพบว่า

1. ผลการทดสอบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนในด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตราฐาน 80 / 80

เสริมศรี สงเนียม (2539 : 50 – 51) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่อง " การแกะสลัก " สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด เขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ผลการทดลองพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตราฐาน 90 / 90

สุภาพ ศิลปวาที (2540 : 55) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่อง การตรวจซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ผลการทดลองพบว่า ชุดการสอนทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตราฐาน 90 / 90 ดังนี้ 93.79 / 92.43 92.40 / 92.10 92.35 / 91.10 รวมเฉลี่ยทั้ง 3 ชุด เท่ากับ 93 / 92 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอนในต่างประเทศ

คิดด์ (Kidd. 1970 : 5669 - 5670 A) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาเรขาคณิตสำหรับครูมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการฝึกอบรมครูประจำการ เรื่อง ชุดการสอน โดยใช้เวลา 18 - 30 ชั่วโมง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าชุดการสอนทำให้เข้าใจวิชาเรขาคณิต และมีความรู้ทางเรขาคณิตเพิ่มขึ้น

ฮาเปอร์ (Harper. 1972 : 5669 - 5670 A) ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนภาษาฝรั่งเศส จากชุดการสอนกับการเรียนในห้องปกติ พบว่าผู้ที่เรียนจากชุดการสอนจะมีทักษะการพูด อ่านเขียน ดีกว่าผู้ที่เรียนในห้องเรียน

มีคส์ (Meeks.1972 : 4295 - 4296 A) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบวิธีสอนแบบใช้ชุดการสอนกับวิธีสอนแบบธรรมดา โดยทดลองกับนักศึกษาครู ผลการวิจัยสรุปได้ว่าวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีสอนตามธรรมดา

แลงสตาฟ (Langstaff .1972 : 1566 - A) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาและประเมินชุดการสอนเพื่อการเรียนด้วยตนเอง สำหรับการฝึกหัดครูของนักศึกษาและครูประจำมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียใต้ พบว่า การเรียนจากชุดการสอนทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทำให้กระบวนการเรียนเป็นระบบกว่าเดิม

แมคโคลแมน (Maccoleman . 1972 : 109 - A) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชุดการสอนกิจกรรมกลุ่มในการสอนระดับ 9 จำนวน 24 ห้อง โดยได้จัดการเรียนการสอนห้องละ 3 กลุ่ม รวม 72 กลุ่ม โดยคำนึงถึงสติปัญญา อายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนร่วมกับการอภิปรายมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการใช้ชุดการสอนอย่างเดียวและการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

แมคโดแนนด์ (McDonald. 1973 : 1590 - 1591 A) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและประเมินผลชุดการสอนแบบใช้สื่อประสมเพื่อเรียนด้วยตนเอง สำหรับใช้สอนซ่อมเสริมภาษาอังกฤษในวิทยาลัยชุมชนแถบชานเมืองในภาคใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า กลุ่มที่เรียนจากชุดการสอนประสบความสำเร็จในการเรียนดีขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อชุดการสอนด้วย

วิทเซียร์ (Whittier. 1973 : 216 - A) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการเรียนแบบศูนย์การเรียนกับการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของเด็กชาย - หญิง พบว่าเด็กหญิงได้คะแนนการอ่านวิชาที่เป็นทักษะมากกว่าเด็กชาย แต่ความก้าวหน้าโดยส่วนรวมต่างกันเพียงเล็กน้อย ประสิทธิภาพของการใช้ชุดการเรียนแบบกิจกรรมกับการสอนของครูโดยตรง ในการสอนพิมพ์ดีดที่มหาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา โดยทดลองกับผู้เรียนพิมพ์ดีดระดับกลางใน

มหาวิทยาลัยพบว่าการสอนโดยใช้ชุดการเรียน แบบมีกิจกรรมได้ผลดีกว่าการสอนแบบดั้งเดิม ทั้งในด้านความเที่ยงตรงและความรวดเร็วในการพิมพ์

วาเนค (Vanek . 1974 : 1522 - A) ได้ทำการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยใช้วิธีสอน 2 แบบ คือ แบบที่มีการทดลองและแบบที่ใช้ตำราเป็นศูนย์กลาง โดยใช้นักเรียนเกรด 3 จำนวน 56 คน ผลการศึกษาพบว่า วิธีสอนไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ออลสัน (Olson . 1975 : 4992 - A) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดการสอนในการศึกษาแผนใหม่ที่ใช้เป็นโครงการเริ่มทดลองสำหรับโรงเรียนในเขตคานาวา ในรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก สหรัฐอเมริกาพบว่าการศึกษาที่ใช้ชุดการสอนให้ผลดีกว่าการสอนโดยไม่ใช่ชุดการสอน

เดนแมน (Denman .1975 : 7025 - 7026 A) ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบสื่อประสมและประสิทธิภาพของห้องเรียนซ่อมเสริมพิเศษ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน ทำคะแนนสูงกว่าในบางเรื่องที่เรียน

บราวเลย์ (Brawley . 1975 : 4280 - A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบสื่อประสม โดยใช้สอนเรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กเรียนช้า การทดลองใช้แบบทดสอบเรื่อง Time Appreciation test : Standford Achievememt Test , Primary Level I : and A Griterion Reference Measure มาใช้ทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้ทดลองได้สร้างชุดการสอนทั้งหมด 12 ชุด ใช้เวลาสอนทั้งหมด 15 วัน ผลการทดลองพบว่า การใช้ชุดการสอนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการวิเคราะห์ว่าผลสัมฤทธิ์ ด้านเชาว์ปัญญามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศ

สบาเรตตา (Sbaratta .1975 : 1280 - A) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนเพื่อสอนเรียงความแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 แห่งมหาวิทยาลัยบอสตันที่เรียนวิชาการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเรียงความ และทัศนคติของนักเรียนโดยใช้ชุดการสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ชุดการสอนแบ่งหน่วยการเรียนออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ การอ่าน การเล่นเกมส์ภาษาประสบการณ์ส่วนตัว เทคนิคในการเขียนงานศึกษาค้นคว้าวิจัย การเขียนในเชิงโต้แย้งและการเขียนวิจารณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนมีความสามารถทั่วไปในการเรียงความ การเขียนโครงสร้างของประโยคและส่วนประกอบของประโยคสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ

นักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนมีทัศนคติที่ดีกว่าการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สโตน (Stone . 1975 : 690 - A) ศึกษาผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามเอกภาพโดยใช้ชุดการสอนกับนักเรียนระดับ 7 และ 8 จำนวน 34 คน พบว่า นักเรียนระดับ 7 ที่เรียนด้วยชุดการสอนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ดีกว่านักเรียนระดับเดียวกันที่เรียนแบบเดิม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับ 7 และ 8 ซึ่งเรียนจากชุดการสอนไม่แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในห้องเรียนแบบธรรมดา

จากเอกสารงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว สรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน หรือชุดการสอนรายบุคคลจะช่วยนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้เช่นเดียวกับการสอนปกติ และในบางกรณีผลการเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน จะสูงกว่าผลการเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะพัฒนาชุดการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในหน่วยย่อยที่ 4 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ตามหลักสูตรประถมพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ระยะเวลาในการทดลอง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. วิธีดำเนินการสร้างและการพัฒนาชุดการสอน
5. การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน
6. การดำเนินการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน
7. การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. การวิเคราะห์ข้อมูล
9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 5 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 246 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ดังนี้

1. สุ่มจากห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 5 ห้องเรียน ได้ 2 ห้องเรียน

- ห้องเรียนแรก สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนทั้งหมด

จำนวน 3 คน และจำนวน 10 คน เพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

- ห้องเรียนที่สอง สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนทั้งหมด ได้ 30 คน เพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนครั้งที่ 3

2. สุ่มจากห้องเรียนที่เหลือ 3 ห้องเรียน ได้ 1 ห้องเรียน ใช้เป็นกลุ่มทดลองเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ใช้เวลาในการทดลอง ดังนี้

1. ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนทั้ง 3 ชุด ใช้เวลาทดลองชุดละ 6 คาบ (คาบละ 20 นาที) โดยทำการทดลองวันละ 1 ชุด การทดลองทั้ง 3 ครั้ง ใช้เวลาทั้งสิ้น 9 วัน

2. ทดลองเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ใช้เวลา 18 คาบ (คาบละ 20 นาที) โดยทำการทดลองวันละ 1 ชุด ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

ชุดการสอนที่ 1

ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

ชุดการสอนที่ 2

ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ

ตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

ชุดการสอนที่ 3

ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

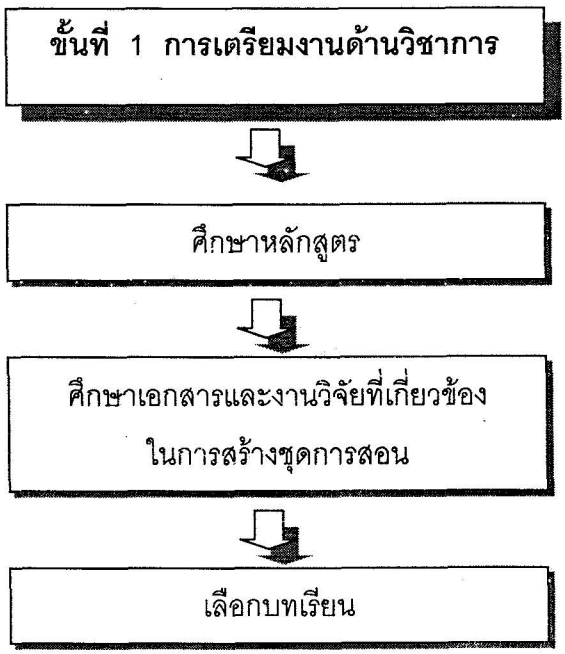
ตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ , ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

2. แบบฝึกหัดแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ตอนละ 10 ข้อ 6 ชุด รวม 60 ข้อ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำชุดการสอน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ชุดการสอนละ 10 ข้อ 3 ชุด รวม 30 ข้อ

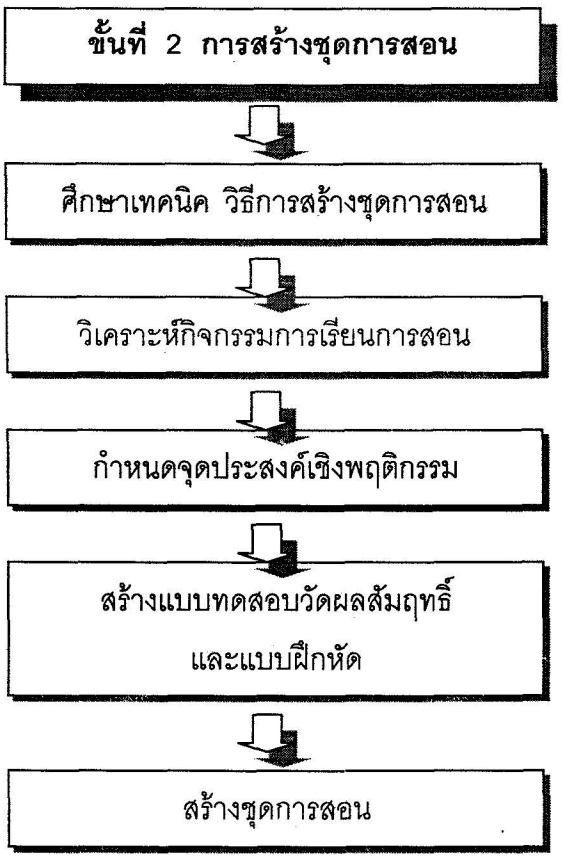
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนจำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการสร้างและการพัฒนาชุดการสอน

วิธีดำเนินการสร้างและพัฒนาชุดการสอนได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังภาพประกอบ 3 – 4

ภาพประกอบ 3 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างชุดการสอน ขั้นที่ 1

ภาพประกอบ 4 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างชุดการสอน ขั้นที่ 2

ขั้นที่ 1 การเตรียมงานด้านวิชาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการสร้างชุดการสอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อให้เข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาและเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทักษะกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2.2 การสร้างชุดการสอน

3. การเลือกบทเรียน

ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในหน่วยย่อยที่ 4 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ได้เนื้อหาเป็นชุดการสอน 3 ชุด ดังนี้

ชุดการสอนที่ 1

ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

ชุดการสอนที่ 2

ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ

ตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

ชุดการสอนที่ 3

ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

ขั้นที่ 2 การสร้างชุดการสอน

1. ศึกษาเทคนิค วิธีสร้างชุดการสอน การหาประสิทธิภาพชุดการสอนจากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม จากคำอธิบายหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในจัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการเรียนพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการ

3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหาทั้ง 3 เนื้อหา

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนโดยอาศัยการวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละเนื้อหา

5. ดำเนินการพัฒนาชุดการสอนตามขั้นตอนที่ได้ศึกษา จำนวน 3 ชุด ชุดการสอนละ 2 ตอน โดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ ใช้เวลาเรียนชุดการสอนละ 6 คาบ (คาบละ 20 นาที) มาประกอบเป็นชุดการสอนในแต่ละชุด ดังนี้

5.1 ชื่อเรื่อง

5.2 ความคิดรวบยอดของเรื่อง

5.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

5.4 คู่มือการใช้ชุดการสอน

5.5 สื่อ เช่น เทปโทรทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง บทเรียนสำเร็จรูป รูปภาพ บัตรงานและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. การตรวจสอบการสร้างชุดการสอน

6.1 นำชุดการสอนเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและนำไปปรับปรุงแก้ไข

6.2 นำชุดการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรมการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในชุดการสอน

การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน

ในการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำชุดการสอนทั้ง 3 ชุด ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน 1 คนต่อชุดการสอน 1 ชุด โดยแยกให้เรียนอิสระจากกัน วันละ 1 ชุด ใช้เวลาเรียนชุดละ 6 คาบ เป็นเวลา 3 วัน

2. ในขณะทดลอง สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพิจารณา ภาษา เวลาและความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ในชุดการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขชุดการสอน เตรียมนำไปทดลองครั้งต่อไป

3. ปรับปรุงชุดการสอน

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำชุดการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 10 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน จำนวน 3 ชุด วันละ 1 ชุด ใช้เวลาชุดละ 6 คาบ โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคน เรียนจากชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม วันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบ ทั้ง 3 ชุด ตามแผนการสอน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการสอนจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนแต่ละตอน (1 ชุด มี 2 ตอน) นำผลการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนน รวมคะแนนแบบฝึกหัดทั้ง 2 ตอน หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

4. เมื่อนักเรียนทุกคนเรียนจากชุดการสอนแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอน นั้น ๆ ทั้ง 3 ชุด หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

5. นำคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนทุกคนรวมทั้ง 2 ตอน ของแต่ละชุดการสอน และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน มาหาค่าเฉลี่ยร้อยละเทียบกับเกณฑ์มาตราฐานที่กำหนด (90 / 90) ของทั้ง 3 ชุดการสอน

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำชุดการสอนไปทดลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 30 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน จำนวน 3 ชุด วันละ 1 ชุด ใช้เวลาชุดละ 6 คาบ โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคน เรียนจากชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม วันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบ ทั้ง 3 ชุด ตามแผนการสอน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการสอนจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนแต่ละตอน (1 ชุด มี 2 ตอน) นำผลการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนน รวมคะแนนแบบฝึกหัดทั้ง 2 ตอน หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

4. เมื่อนักเรียนทุกคนเรียนจากชุดการสอนแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอน นั้น ๆ ทั้ง 3 ชุด หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

5. นำคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนทุกคนรวมทั้ง 2 ตอน ของแต่ละชุดการสอน และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน มาหาค่าเฉลี่ยร้อยละเทียบกับเกณฑ์มาตราฐานที่กำหนด (90 / 90) ของทั้ง 3 ชุดการสอน

การดำเนินการทดลอง เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

ผู้วิจัยนำชุดการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 40 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน จำนวน 3 ชุด วันละ 1 ชุด ใช้เวลาชุดละ 6 คาบ เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน โดยดำเนินการดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ

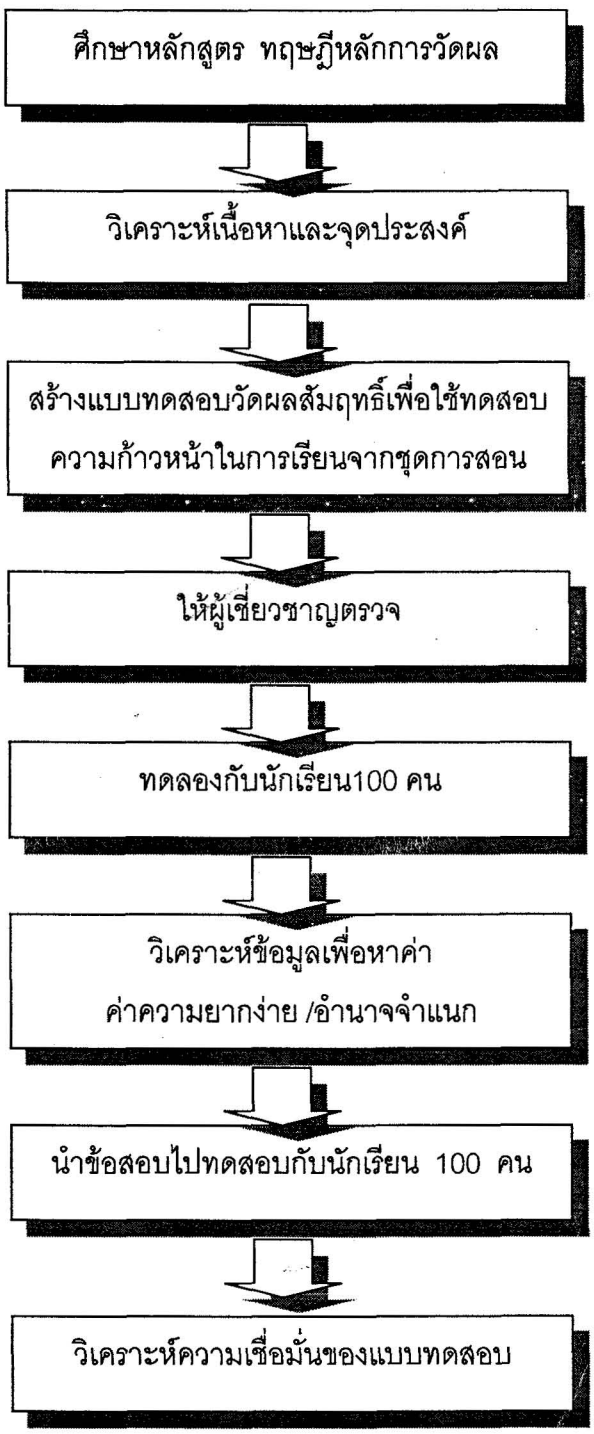
2. ให้นักเรียนทุกคน เรียนจากชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม วันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบ ทั้ง 3 ชุด ตามแผนการสอน

3. เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการสอนจบในแต่ละตอน นักเรียนต้องทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนแต่ละตอน (1 ชุด มี 2 ตอน) และทำข้อทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอนนั้น ๆ ทั้ง 3 ชุด

4. ให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอนทั้ง 3 ชุดโดยสมบูรณ์แล้ว

5. นำคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน จากการทดลอง นำมาคำนวณเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน โดยใช้สถิติทดสอบ t - test for Dependent Samples

การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภาพประกอบ 5 แสดงลำดับขั้นของการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. การสร้างแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน

1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม จากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

1.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของเนื้อหาในคำอธิบายของหลักสูตรเพื่อเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการสอน

1.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ตรวจจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สร้างขึ้นว่าครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนหรือไม่

1.5 สร้างแบบฝึกหัด แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการสอน ประกอบด้วยแบบฝึกหัดตอนละ 15 ข้อ 6 ตอน รวม 90 ข้อ

1.6 นำแบบฝึกหัด ได้จากข้อ 1.5 ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งเคยผ่านการเรียนเนื้อหา ในหน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม มาแล้ว จำนวน 100 คน

1.7 วิเคราะห์แบบฝึกหัดรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % และใช้ตารางวิเคราะห์ของจุง เตห์ ฟาน (Fan . 1952 : 1 - 32) เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .23 - .78 และมีค่าอำนาจจำแนก .22 - .70 เพื่อใช้เป็นแบบฝึกหัดของแต่ละตอนของชุดการสอน ตอนละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำชุดการสอน

2.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม จากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของเนื้อหาในคำอธิบายของหลักสูตรเพื่อเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของเนื้อหาทั้ง 2 ตอนของชุดการสอน

2.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ตรวจจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สร้างขึ้นว่าครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 2 ตอนหรือไม่

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำชุดการสอนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาของชุดการสอนในแต่ละชุด ประกอบด้วยแบบฝึกหัดชุดการสอนละ 15 ข้อ 3 ชุด รวม 45 ข้อ

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำชุดการสอนที่ได้จากข้อ 2.5 ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งเคยผ่านการเรียนเนื้อหา ในหน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม มาแล้ว จำนวน 100 คน

2.7 วิเคราะห์แบบทดสอบรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % และใช้ตารางวิเคราะห์ของจุง เตห์ ฟาน (Fan . 1952 : 1 - 32) เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .28 - .74 และมีค่าอำนาจจำแนก .23 - .70 เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละชุดการสอน ชุดละ 10 ข้อ รวม 30 ข้อ

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าของการเรียนจากชุดการสอน

3.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม จากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของเนื้อหาในคำอธิบายของหลักสูตรเพื่อเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

3.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ตรวจจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สร้างขึ้นว่าครอบคลุมเนื้อหาของหน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม หรือไม่

3.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำชุดการสอนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาของ หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการใช้ชุดการสอน จำนวน 60 ข้อ

3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากข้อ 3.5 ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งเคยผ่านการเรียนเนื้อหา ในหน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม มาแล้ว จำนวน 100 คน

3.7 วิเคราะห์แบบทดสอบรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % และใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (Fan . 1952 : 1 - 32) เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .50 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก .30 - .72 เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าของการเรียนจากชุดการสอน จำนวน 30 ข้อ

3.8 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าของการเรียนจากชุดการสอน จำนวน 30 ข้อ โดยใช้สูตร Kuder Richardson (KR - 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8416

ตาราง 1 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการสอน เรื่อง " ศิลปวัฒนธรรม "

N	K	$\bar{X}$	S^2	r_{tt}
100	30	23.15	26.4924	.8416

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละจากการทดสอบหลังเรียนและจากการทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จากการทดลองครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

2. เปรียบเทียบความแตกต่าง ของคะแนนที่ได้ จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จากการทดลองครั้งที่ 4 เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าของการใช้ชุดการสอน โดยใช้สถิติทดสอบ t - test for Dependent Samples

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2535 : 41)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2535 : 74)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้ตาราง วิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (Fan 1952 : 1 - 32)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร Kuder - Richardson (KR - 20) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 130)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อสอบ

p แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1 - p

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

4. สถิติหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ตามเกณฑ์มาตราฐาน 90 / 90 ใช้สูตรหาประสิทธิภาพ = E_1 / E_2 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 294 - 295)

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N}\right]}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N}\right]}{B} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน

E_2 หมายถึง แทนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน

$\sum X$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัด

$\sum F$ หมายถึง คะแนนรวมจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม

N หมายถึง จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทั้งหมดรวมกัน

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

5. การเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน โดยใช้ t - test for Dependent Samples (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2535 : 201)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t แทน อัตราส่วนวิกฤติ t

D แทน คะแนนความก้าวหน้า

$\sum D$ แทน ผลรวมของคะแนนความก้าวหน้า

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\overline{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบฝึกหัด
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบ
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างระหว่างการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบ
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน (คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนจากแบบฝึกหัด)
E_2	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน (คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนจากแบบทดสอบ)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการศึกษาผลความก้าวหน้าของนักเรียน (t – test for Dependent Samples)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพของชุดการสอน
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

ตาราง 2 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 1

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
10	172	20	86.00	10	84	10	84.00

จากตาราง 2 แสดงว่าจากการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 86.00 / 84.00$

ตาราง 3 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 2

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
10	171	20	85.50	10	85	10	85.00

จากตาราง 3 แสดงว่าจากการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ และตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 85.50 / 85.00$

ตาราง 4 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 3

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
10	176	20	88.00	10	86	10	86.00

จากตาราง 4 แสดงว่าจากการทดลองครั้งที่ 2 ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 =$ 88.00 / 86.00

ตาราง 5 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 1

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
30	560	20	93.35	30	270	10	90.00

จากตาราง 5 แสดงว่าจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 =$ 93.35 / 90.00

ตาราง 6 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 2

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
30	550	20	91.65	30	277	10	92.30

จากตาราง 6 แสดงว่าจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ และตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 91.65 / 92.30$

ตาราง 7 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน ในการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 3

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
30	555	20	92.50	30	272	10	90.70

จากตาราง 7 แสดงว่าจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 92.50 / 90.70$

ตาราง 8 แสดงประสิทธิภาพชุดการสอนทั้ง 3 ชุด

N	$\sum X$	A	E_1	N	$\sum F$	B	E_2
30	1665	60	92.50	30	820	30	91.10

จากตาราง 8 แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดการสอนทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 92.50 / 91.10$

ตาราง 9 แสดงการศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดลองครั้งที่ 4

N	$\bar{X}$		$\sum D$	$\sum D^2$	$\bar{D}$	t
	ก่อนเรียน	หลังเรียน				
40	18.45	27.35	356	3532	8.9	18.43 **

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่าคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการทดลองครั้งที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หลังเรียนจากชุดการสอน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาชุดการสอน สำหรับการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการพัฒนาชุดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นแนวทางในการนำเอาชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาชุดการสอนในครั้งต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. **ประชากร**

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 5 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 246 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ดังนี้

2.1 สุ่มจากห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 5 ห้องเรียน ได้ 2 ห้องเรียน

- ห้องเรียนแรก สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 3 คน และจำนวน 10 คน เพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

- ห้องเรียนที่สอง สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนทั้งหมด ได้ 30 คน เพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนครั้งที่ 3

2.2 สุ่มจากห้องเรียนที่เหลือ 3 ห้องเรียน ได้ 1 ห้องเรียน ใช้เป็นกลุ่มทดลองเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ใช้เวลาในการทดลองดังนี้

1. ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนทั้ง 3 ชุด ใช้เวลาทดลองชุดละ 6 คาบ (คาบละ 20 นาที) โดยทำการทดลองวันละ 1 ชุด การทดลองทั้ง 3 ครั้ง ใช้เวลาทั้งสิ้น 9 วัน

2. ทดลองเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ใช้เวลา 18 คาบ (คาบละ 20 นาที) โดยทำการทดลองวันละ 1 ชุด ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย มีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย เป็นสื่อสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาการเรียนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจนจบเนื้อหา จำนวน 17 กิจกรรม หลังศึกษาเนื้อหาของกิจกรรมให้ตอบคำถามและตรวจคำตอบเมื่อศึกษาเนื้อหาในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสิ้นสุดลง จัดให้นักเรียนทุกคนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน เท่ากับจำนวนนักเรียน

3. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบหลังเสร็จสิ้นการเรียนในแต่ละตอนของชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย มีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก เป็นสื่อสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาการเรียนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจนจบเนื้อหา จำนวน 15 กิจกรรม หลังศึกษาเนื้อหาของกิจกรรมให้ตอบคำถามและตรวจคำตอบเมื่อศึกษาเนื้อหาในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสิ้นสุดลง จัดให้นักเรียนทุกคนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน เท่ากับจำนวนนักเรียน

3. แบบฝึกหัดประจำชุด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบหลังเสร็จสิ้นการเรียนในแต่ละตอนของชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ จำนวน 39 ภาพ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัดประจำชุด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบหลังเสร็จสิ้นการเรียนในแต่ละตอนของชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ จำนวน 41 ภาพ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัดประจำชุด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนในแต่ละตอนของชุดการสอนจากชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย จำนวน 33 ภาพ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่งและรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัดประจำชุด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนการเรียนในแต่ละตอนของชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

มีเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน ดังนี้

1. เทปโทรทัศน์ เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ เวลา 14 นาที เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัดประจำชุด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนการเรียนในแต่ละตอนของชุดการสอน

การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน

ในการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำชุดการสอนทั้ง 3 ชุด ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน 1 คนต่อชุดการสอน 1 ชุด โดยแยกให้เรียนอิสระจากกัน วันละ 1 ชุด ใช้เวลาเรียนชุดละ 6 คาบ เป็นเวลา 3 วัน

2. ในขณะทดลอง สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพิจารณา ภาษา เวลาและความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ในชุดการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขชุดการสอน เตรียมนำไปทดลองครั้งต่อไป

3. ปรับปรุงชุดการสอน

การทดลองครั้งที่ 2 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยนำชุดการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 10 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน จำนวน 3 ชุด วันละ 1 ชุด ใช้เวลาชุดละ 6 คาบ โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคน เรียนจากชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม วันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบ ทั้ง 3 ชุด ตามแผนการสอน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการสอนจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนแต่ละตอน (1 ชุด มี 2 ตอน) นำผลการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนน รวมคะแนนแบบฝึกหัดทั้ง 2 ตอน หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

4. เมื่อนักเรียนทุกคนเรียนจากชุดการสอนแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอน นั้น ๆ ทั้ง 3 ชุด หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

5. นำคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนทุกคนรวมทั้ง 2 ตอน ของแต่ละชุดการสอน และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน มาหาค่าเฉลี่ยร้อยละเทียบกับเกณฑ์มาตราฐานที่กำหนด (90 / 90) ของทั้ง 3 ชุดการสอน

การทดลองครั้งที่ 3 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยนำชุดการสอนไปทดลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 30 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน จำนวน 3 ชุด วันละ 1 ชุด ใช้เวลาชุดละ 6 คาบ โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคน เรียนจากชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม วันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบ ทั้ง 3 ชุด ตามแผนการสอน

2. ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการสอนจบในแต่ละตอน นักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนแต่ละตอน (1 ชุด มี 2 ตอน) นำผลการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนน รวมคะแนนแบบฝึกหัดทั้ง 2 ตอน หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

3. เมื่อนักเรียนทุกคนเรียนจากชุดการสอนแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอน นั้น ๆ ทั้ง 3 ชุด หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

4. นำคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนทุกคนรวมทั้ง 2 ตอน ของแต่ละชุดการสอน และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน มาหาค่าเฉลี่ยร้อยละเทียบกับเกณฑ์มาตราฐานที่กำหนด (90 / 90) ของทั้ง 3 ชุดการสอน

การดำเนินการทดลอง เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

ผู้วิจัยนำชุดการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เคยเรียนจากชุดการสอนนี้มาก่อน จำนวน 40 คน โดยให้เรียนจากชุดการสอน จำนวน 3 ชุด วันละ 1 ชุด ใช้เวลาชุดละ 6 คาบ เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน โดยดำเนินการดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ

2. ให้นักเรียนทุกคน เรียนจากชุดการสอน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม วันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบ ทั้ง 3 ชุด ตามแผนการสอน

3. เมื่อนักเรียนทุกคนเรียนจากชุดการสอนแต่ละชุดพร้อมกับทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของชุดการสอน นั้น ๆ ทั้ง 3 ชุด หาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละชุดการสอน

4. ให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอนทั้ง 3 ชุดโดยสมบูรณ์แล้ว

5. นำคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน จากการทดลอง นำมาคำนวณเพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน โดยใช้สถิติทดสอบ t - test for Dependent Samples

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยเฉลี่ยรวม มีประสิทธิภาพ 92.50 / 91.10
   1.1 ประสิทธิภาพของชุดการสอน ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 93.35 / 90.00
   1.2 ประสิทธิภาพของชุดการสอน ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 91.65 / 92.30
   1.3 ประสิทธิภาพของชุดการสอน ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 92.50 / 90.70

2. ผลการการศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนจากชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90 / 90 ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่า ชุดการสอนนี้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อแก้ข้อบกพร่องของนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายเพิ่มเติมดังนี้

1. ภาพรวมของชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม ทั้ง 3 ชุด

ชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1 / E_2 = 92.50 / 91.10 ซึ่งเป็นค่าของประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน / ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน แสดงให้เห็นว่าชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม ในภาพรวมมีประสิทธิภาพของกระบวนการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน นั้นคือ นักเรียนที่เรียนจากชุดการสอน ได้รับการเรียนรู้ การฝึกจากการทำกิจกรรมในบัตรงาน ทั้งรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม ได้ถูกต้องจากการทำแบบฝึกหัด เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.50 และ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน โดยเฉลี่ยเป็นคะแนนร้อยละ 91.10

2. ชุดการสอนย่อยทั้ง 3 ชุด

1.1 ชุดการสอนที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1 / E_2 = 93.35 / 90.00 นั้นหมายถึงว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากชุดการสอนที่ 1 โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการเรียนได้ถูกต้อง เฉลี่ย = 93.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ และได้คะแนนทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ = 90.00 เท่าเกณฑ์พอดี หากพิจารณาการเรียนจากชุดการสอนของนักเรียน พบว่านักเรียนที่ผ่านการเรียนจากชุดการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าพอใจ ซึ่งย่อมแสดงว่าชุดการสอนชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนอื่น ๆ ได้ เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย และเรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

1.2 ชุดการสอนที่ 2 ประกอบด้วยเนื้อหา ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ และตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1 / E_2 = 91.65 / 92.30 นั้นหมายถึงว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากชุดการสอนที่ 1 โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการเรียนได้ถูกต้อง เฉลี่ย = 91.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์และได้คะแนนทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ = 92.30 สูงกว่าเกณฑ์เช่นกัน หากพิจารณาการเรียนจากชุดการสอนของนักเรียน พบว่านักเรียนที่ผ่านการเรียนจากชุดการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าพึงพอใจ ซึ่งย่อมแสดงว่าชุดการสอนชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนอื่น ๆ ได้ เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ และเรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

1.3 ชุดการสอนที่ 3 ประกอบด้วยเนื้อหา ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 92.50 / 90.70$ นั้นหมายถึงว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากชุดการสอนที่ 3 โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการเรียนได้ถูกต้อง เฉลี่ย = 92.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ และได้คะแนนทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ = 90.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เช่นกัน หากพิจารณาการเรียนจากชุดการสอนของนักเรียนพบว่านักเรียนที่ผ่านการเรียนจากชุดการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าพึงพอใจ ซึ่งย่อมแสดงว่าชุดการสอนชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนอื่น ๆ ได้ เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และเรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

3. การศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน

ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยการนำชุดการสอนไปทดลองเพื่อทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ซึ่งการศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนจากชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ วิริยะ ศิริธานนท์ (วิริยะ ศิริธานนท์. 2532 : 45 – 47) บรรจง แก้ววิเศษกุล (บรรจง แก้ววิเศษกุล. 2533 : 46 – 48) เสริมศรี สงเนียม (เสริมศรี สงเนียม. 2539 : 50 – 51) และ สุภาพ ศิลปวาที (สุภาพ ศิลปวาที. 2540 : 55)

สรุปแล้ว ชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเป็นเช่นนี้เพราะ

1. ชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นสื่อประสม ซึ่งนำเอาสื่อการสอน เช่น บทเรียนโปรแกรมประกอบภาพ สไลด์ เทปโทรทัศน์ บัตรงาน ใบความรู้ มาจัดเป็นชุดการสอน โดยนำมาให้เกิดความสัมพันธ์กัน ซึ่งคุณค่าของสื่อจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งใช้สำหรับเร้าความสนใจ และอีกชนิดหนึ่งใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี " สื่อประสม " (Multi – Media System) (ประหยัด จิระวรพงศ์. 2527 : 255 , และ ชัยยงค์ พรหมวงค์ และคณะ . 2523 : 115) และนำแนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพการณ์มาใช้ในการสอน โดยเปิดโอกาสให้

(1) นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการสนองตอบต่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) นักเรียนได้ทราบว่าการตัดสินใจในระหว่างการทำกิจกรรมของตนเอง ถูกผิดอย่างไร เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

(3) มีการเสริมแรงบวก ที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ทำได้ถูกหรือคิดได้ถูกต้อง เพื่อให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

(4) นักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

2. ในการทดลองภาคสนาม

ในการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน และการทดลองเพื่อทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom. 1976 : 13 – 15) ในการสร้างชุดการสอนและการดำเนินการสอน โดยยึดหลักการสอน 4 ประการ คือ

(1) การชี้แนะ (Cues) เป็นการบอกกล่าวหรืออธิบายของผู้สอน เพื่อทำให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางการเรียนรู้ ว่าเรียนอะไร เรียนอย่างไร เมื่อเรียนจบแล้วจะต้องมีความรู้ ความสามารถอะไรบ้าง

(2) การเสริมแรง (Reinforcement) โดยใช้รูปแบบการเสริมแรงหลาย ๆ ชนิด ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและโอกาส เช่นให้คำติ ชม ให้ความสนใจและให้กำลังใจ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการอยากเรียนรู้ อยากเห็น ซึ่งส่งผลให้การเรียนจากชุดการสอนดียิ่งขึ้น

(3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนของผู้เรียน (Participation) การเรียนการสอนที่มีคุณภาพจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน เช่น การซักถาม การทำกิจกรรมและการตอบสนองในกิจกรรมการเรียนรู้ การทำแบบฝึกหัด ผู้เรียนและผู้สอนได้ข้อมูลย้อนกลับในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบและป้องกันข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนและผู้สอนจะได้แก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

(4) การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน (Feedback / Correction) โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน โดยการแจ้งผลการสอนและข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนให้ผู้เรียนทราบทันที เช่น การเฉลยคำตอบจากการทำบัตรงานและแบบฝึกหัดหลังการเรียนจากชุดการสอน เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าเขามีความสามารถในการเรียนรู้มากน้อยเพียงไร และแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานอย่างเพียงพอในการเรียนในชุดการสอนอื่น ๆ ต่อไป

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่า ชุดการสอนย่อยทั้ง 3 ชุดการสอน มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เพื่อแก้ข้อบกพร่องของนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533)

จากการนำชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลอง พบว่า

1. นักเรียนที่เข้ารับการทดลอง มีความพร้อมและมีความสนใจในการเรียนอย่างมาก เพราะได้เรียนรู้จากสื่อประสมหลากหลาย

2. ในขณะที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมตามบัตรงาน นักเรียนจะตั้งใจศึกษาและทำกิจกรรม ทั้งกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเองและกิจกรรมทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนกล้าแสดงความคิดเห็น กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน

3. ชุดการสอนนี้ได้จัดเรียงลำดับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไว้เป็นตอน ๆ ตามลำดับ ทำให้ผู้สอนสามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้เสนอไปแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการพัฒนาชุดการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90 / 90 สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ในชุดการสอนควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียนอยู่เสมอ ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัย

1. ชุดการสอนเป็นสื่อที่ประกอบด้วยสื่อหลาย ๆ ประเภท ดังนั้นจึงมีผลต่อความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นจึงควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาชุดการสอนในรูปแบบต่าง ๆ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการสอนโดยใช้ชุดการสอนกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กิดานันท์ มะลิทอง. เทคโนโลยีร่วมสมัย, กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

การประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537. เอกสารอันดับที่ 9 / 2538.

การประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว, สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537. เอกสารอันดับที่ 14 / 2538.

การประถมศึกษาจังหวัดตราด, สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537. เอกสารอันดับที่ 18 / 2538.

โกวิท ประวาทพฤกษ์. รูปแบบการนิเทศการศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง แนวดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียน วันที่ 2 - 6 มีนาคม 2535. กองวิจัยทางการศึกษา, 2535.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน . เอกสารอบรมครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (ปีงบประมาณ 2534) แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เอกสาร ศน . ที่ 16 / 2534. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

_____. รายงานการประเมินผลแผนการศึกษา ฉบับที่ 7. (พ.ศ. 2535 - 2539) ระยะครึ่งแผน.

_____. คู่มือการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา. 2536.

_____. การศึกษาสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

เจริญเกียรติ ภู่สกุล. ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์รับรู้ของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ฉลองชัย สุรวัฒนบูรณ์. การเลือกใช้สื่อการสอน. กรุงเทพ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

ชัยยงค์ พรหมวงค์ และคณะ . เอกสารชุดการสอนวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2523.

ชัยยงค์ พรหมวงค์ . นวัฒกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

——— . สื่อการสอนระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช, 2532.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ ฯ . เรือนแก้วการพิมพ์, 2522 .

——— . เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพ ฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. การผลิตชุดการสอนระดับประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เสียง. กรุงเทพ ฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ บางเขน, 2524. อัดสำเนา.

ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพ ฯ, 2524.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

ทวีศักดิ์ กิจวิวัฒนาชัย. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากชุดการสอนที่วิเคราะห์ระบบกับไม่วิเคราะห์ระบบ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

ทัศนีย์ เสรีพุกกะณะ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนที่ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ประการและการสอนปกติ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

บุญชม ศรีสะอาด . " การประเมินผลสื่อการสอน " . จุลสาร คพศ. สปช . กรุงเทพฯ. ฉบับที่ 4 : 23 - 29 ; สิงหาคม 2533.

บุญเลิศ เสียงสุขสันต์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์กับการสอนปกติ. ปริญญานิพนธ์ กศ .ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531 . อัดสำเนา.

บรรจง แก้ววิเศษกุล. การพัฒนาและประเมินชุดการสอนซ่อมเสริมทักษะการหารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ประหยัด จิระวรพงศ์. การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอน ประกอบหลักสูตร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาวิทยาศาสตร์ ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์
กับความเป็นอยู่และชนบทภาคกลาง . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519, อัดสำเนา .

——— . หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา . พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก คณะศึกษาศาสตร์, 2527, อัดสำเนา .

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ . พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพ ฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535 .

" พระราชปณิธานด้านการศึกษา," การศึกษาแห่งชาติ. 21 (6) : 27 -30 ; สิงหาคม -
กันยายน 2530 .

ไพฑูรย์ ปลอดอ่อน . การสร้างชุดการสอน เรื่อง ไฟฟ้า กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

รัตนา ฉายะเจริญ. การสร้างชุดการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการ
ทำมาหากิน ที่เน้นกระบวนการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. มรดกไทย . กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์ปาณยา, 2521.

วิไล ทองแผ่. การใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต : เฉพาะกรณีจังหวัดลพบุรี.
วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

วาสนา ชาวหา. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต, 2525.

วาทินี ธีระตระกูล. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้
โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ในการสอนซ่อมเสริมจุดบกพร่องเรื่อง เวลาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนซ่อมเสริมกับการสอนปกติ. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

วิริยะ ศิริธานนท์. การพัฒนาและการประเมินชุดการเรียนการสอนซ่อมเสริม ทักษะการคูณ
สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ศิริวรรณ โพธิ์สุวรรณ. การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนเพื่อสอนซ่อมเสริมการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาการบวกและการลบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ศันสนีย์ สุริยาวงษ์. การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา .

วิชาการ, กรม. ศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนาลาดพร้าว, 2535.

_____. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนาลาดพร้าว, 2525.

_____. แนวการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 เอกสารอบรมวิทยากรหลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 , 2533. อัดสำเนา.

_____. คู่มือประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.

_____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.

_____. การวิเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.

เสริมศรี สงเนียม. การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง " การแกะสลัก " ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. : กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

สุภาพ ศิลปวาที. การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง " หลักการตรวจซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน " ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

สุจริต บัวพิมพ์ . " การเผยแพร่วิถีชีวิตไทย," วัฒนธรรมไทย . ฉบับที่ 1 : 28 ; เมษายน - พฤษภาคม 2535.

อธิพร ศรียมก. เอกสารสอนชุดวิชา สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 11 - 15 . กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.

อรพรรณ พรสีมา. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาเทคโนโลยี 437 บทเรียนด้วยตนเอง พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ ฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530. อัดสำเนา.

อัญชลีพร เดชะศิรินุกูล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนวิทยาศาสตร์ ด้วยยุทธวิธีการตัดสินใจกับการสอนตามคู่มือครู ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

เอกวิทย์ ณ ถลาง และ โกวิทย์ วงค์สุรวัฒน์ . " วิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมไทย," เพื่อความเข้าใจวัฒนธรรม กรุงเทพ ฯ : วัฒนธรรมแห่งชาติ, 89 - 90 ; 2534.

Ashby, Sir Eric. The Fourth Rovolution Instructional Technology in Higher Education. New York : McGraw - Hill, 1972.

Bloom, Benjamin Samuel : Human Characteristics and School Learning. New York : McGraw - Hill, 1976.

Brawley , O. D." A Study to Evaluate the Effects of Using Multi - Media Instructional Modules to teacher Time - telling to Retarted Learners," Dissertation Abstracts International. Vol. 35, (No, 7) : 4280 - A ; January, 1975.

Duann, James E . Individualized instructional program and materials. Englewood Cliffs : N . J . Educational Technology Publication, 1973.

DenMan, Therese I. " The Effects of Special Remedial Classes and Various multisensory Learning Packages on the Mathematics Achievement of Pupils," Dissertation Abstracts International. Vol. 35, (No, 11) : 7025 A - 7026 A. ; May, 1975.

Fan, Chung - Teh. Item Analysis Table. Princeton, New Jersey : Educational Testing Service, 1952.

Good, C . V . Dictionary Education . New York : McGraw - hill , Book Company, 1973.

Houston W . Robert and Others. Development Instructional Modules : A Module System for Writing Modules . College of Education , University of Houston Texas, 1972.

Harper, Martha Jane Amstrong. " The Development and Evaluation of A Multimedia Self – Instructional Package in Beginning French at Tarrant Country Junior College," Dissertation Abstracts International. vol.32, (No.10) : P. 5669A – 5670A. ; 1972.

Kidd, Alice Rease." The Development of an Instructional Package for High School Geometry Teacher and a Study of the Effectiveness of Its Use in Inservice Training," Dissertation Abstracts International. 32 : 5669 A - 5670 A ; March , 1970.

Kapfer, Philip and Kapfer, Miriam, " Introduction to Learning Package," Learning Packages in American Education. New Jersey : Education Technology Publications, Englewood Cliffs, P. 3 – 10, 1972.

Lengstaff, Anne Louise, " Development and Evaluation of an Auto - Instructional Media Package for Teacher Education," Dissertation Abstracts International. Vol. 33, (No. 4) : P. 1556 - A. ; October, 1972.

Meeks, Elija Bruce." Learning Packages Versus Conventional Methods of Instruction," Dissertation Abstracts International. Vol 32, (No 8) : P. 4295 A - 4296 A. ; February, 1972.

Maccoleman, Janes. Wesley. " Relationship Between the Use of Instructional Media Package, Group Activties and the Preferences of Student Toward the School Study Course," Dissertation Abstracts International. Vol. 33, (No.1) : P . 109 - A. ; July, 1972.

McDonald, Ellen J. B. " The Development and Evaluation of a Set of Muti - Media Self - Instructional learning Activity Packages for Use in Remedial English at an Urban Community College ," Dissertation Abstracts International. Vol. 34, (No. 4) : P. 1590 A -1591 A. ; October, 1973.

Olson, Johannas I. " The Effect of Learning Packages on the Continuous Progress Education Pilot Program in th Wanawha County Wes Virginia School, Dissertation Abstracts International. Vol. 35, (No. 8) : P. 4992 - A. ; February, 1975.

Stone, James Lenious Jr , " The Effect of Indivdualized Learning Activity packages in Matkematics on the Academic Achievement of Seventh and Eight Grade Students in the Demopotis CitySchool." Dissertation Abstracts International. Vol. 36, (No. 2) : p. 690 - A.; August , 1975.

Sbaratta, Philip, " A Flexible Modular System : An Experiment in Teaching Freshman Composition," Dissertation Abstracts International. 36 : 1280 - A. ; September, 1975.

Vanek, Eugenia Ann Popporad ." A Comparative Study of Selected Science teaching Material [Ess] and a textbook Approach ," on Classifying Abstract International Vol. 35 : p. 1522 - A. ; September, 1974.

Whittier, Robert Henry. " Relationship of Learning Canter Experience to Chang in Attitude and Achievement of Girls and Boys, " Dissertation Abstracts International. 34 : 1 P. 216 - A . ; 1993.

ภาคผนวก ก

ชุดการสอน “ ศิลปวัฒนธรรม ”

ชุดการสอน " ศิลปวัฒนธรรม "

1. **ลักษณะของชุดการสอน**

ชุดการสอนชุดที่ 1

ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

ชุดการสอนชุดที่ 2

ตอนที่ 1 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ

ตอนที่ 2 เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

ชุดการสอนชุดที่ 3

ตอนที่ 1 เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัตนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ตอนที่ 2 เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

2. **เวลาเรียน**

ชุดการสอนทั้งหมดใช้เวลาเรียน 18 คาบ ชุดการสอนละ 3 คาบ (คาบละ 20 นาที)

3. **การจัดเนื้อหาในชุดการสอน**

เนื้อหาในชุดการสอนแบ่งออกเป็นชุด ๆ ละ 2 ตอน แต่ละตอนมีลักษณะจบในตัว การเรียนให้เริ่มเรียนตั้งแต่ชุดการสอนที่ 1 ชุดการสอนที่ 2 และชุดการสอนที่ 3 ตามลำดับ

4. **ลักษณะการจัดการเรียนการสอน**

เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

4.1 การจัดการเรียนการสอนในชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย และตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก ทั้ง 2 ตอน เป็นการให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งจัดให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน

4.2 การจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ชุดที่ 2 ชุดการสอนที่ 3 ในทุก ๆ ตอนของการเรียนแต่ละเรื่อง ให้แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ศึกษาจากสื่อการสอนให้เกิดความเข้าใจ และทำกิจกรรมตามบัตรงานที่กำหนด

4.3 การจัดการเรียนการสอน ให้เริ่มเรียนจากชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1 ไปตามลำดับจนถึงชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2 เนื้อหาในการเรียนการสอนต่อเนื่องกัน

5. กำหนดการสอน

ชั่วโมงที่	ชุดการสอนที่	เรื่อง / กิจกรรม	ลักษณะกลุ่มนักเรียน
1	1 (ตอนที่ 1)	วัฒนธรรมประเพณีไทย	รายบุคคล
2	1 (ตอนที่ 2)	ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก	รายบุคคล
		ทดสอบหลังเรียน	รายบุคคล
3	2 (ตอนที่ 1)	โบราณสถานและโบราณวัตถุ	กลุ่มย่อย
4	2 (ตอนที่ 2)	ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ	กลุ่มย่อย
		ทดสอบหลังเรียน	รายบุคคล
5	3 (ตอนที่ 1)	การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	กลุ่มย่อย
6	3 (ตอนที่ 2)	การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ	กลุ่มย่อย
		ทดสอบหลังเรียน	รายบุคคล

6. **แผนการสอน ศิลปวัฒนธรรม จำนวน 1 แผน และแผนการสอนประจำชุดการสอนแต่ละชุด จำนวน 6 แผนการสอน**

ในแต่ละแผนการสอนประกอบด้วยสาระดังนี้

- ความคิดรวบยอด
- จุดประสงค์การเรียนรู้
- เนื้อหาอย่างย่อ
- กิจกรรมการเรียนการสอน
- สื่อและอุปกรณ์การสอน
- การประเมินผล

7. **ส่วนประกอบของชุดการสอน**

ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1 วัฒนธรรมประเพณีไทย

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย มีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย เป็นสื่อสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาการเรียนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจนจบเนื้อหา จำนวน 17 กิจกรรม หลังศึกษาเนื้อหาของกิจกรรมให้ตอบคำถามและตรวจคำตอบเมื่อศึกษาเนื้อหาในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสิ้นสุดลง จัดให้นักเรียนทุกคนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน เท่ากับจำนวนนักเรียน

3. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบหลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 2 เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย มีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก เป็นสื่อสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาการเรียนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจนจบเนื้อหา จำนวน 15 กิจกรรม หลังศึกษาเนื้อหาของกิจกรรมให้ตอบคำถามและตรวจคำตอบเมื่อศึกษาเนื้อหาในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสิ้นสุดลง จัดให้นักเรียนทุกคนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน เท่ากับจำนวนนักเรียน

3. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1 โบราณสถานและโบราณวัตถุ

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ จำนวน 39 ภาพ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 2 ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ จำนวน 41 ภาพ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 3

ตอนที่ 1 การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย จำนวน 33 ภาพ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่งและรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอน

ชุดการสอนที่ 3

ตอนที่ 2 การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

มีองค์ประกอบของชุดการสอนดังนี้

1. เทปโทรทัศน์ เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ เวลา 14 นาที เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยฉายให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อม ๆ กัน

2. ใบความรู้ เป็นเอกสารเสริมความรู้นักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการสอน ให้นักเรียนศึกษาพร้อม ๆ กันในกลุ่มย่อยทุกคน

3. บัตรงาน เป็นเอกสารคำสั่ง และรายละเอียดการปฏิบัติภารกิจให้กับนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน

4. แบบฝึกหัด เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เป็นกิจกรรมของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องทำในกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนจากชุดการสอน

หมายเหตุ

แต่ละชุดการสอนการสอนมีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการสอนละ 10 ข้อ เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ชุด เพื่อใช้ทดสอบหลังการเรียนจากชุดการสอนในแต่ละชุดการสอนทุกชุด

คำแนะนำสำหรับครู

1. ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 3 ชุด ชุดละ 2 ตอน แต่ละชุดมีลักษณะของสื่อและเอกสารประกอบแต่ละชุดแตกต่างกัน ครูควรศึกษาลักษณะของชุดการสอนให้เข้าใจอย่างละเอียดก่อนนำไปใช้

2. ลักษณะการเรียนโดยใช้ชุดการสอน มี 2 ลักษณะ

2.1 ชุดการสอนชุดที่ 1 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 นักเรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป ครูผู้สอนต้องแนะนำให้นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนความรับผิดชอบระหว่างการศึกษาบทเรียน

2.2 ชุดการสอนชุดที่ 2 และชุดที่ 3 ทั้ง 4 ตอน ลักษณะการเรียนเป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ในแต่ละกลุ่มจำต้องมีประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม ครูผู้สอนควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของประธานและเลขานุการ และควรแนะนำให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ภายในกลุ่มตลอดจนกำชับให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- อ่านคำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ตั้งใจศึกษาสื่อการเรียนการสอน
- ปฏิบัติกิจกรรมจากบัตรงานตามลำดับขั้นตอน
- ตรวจผลการทำบัตรงานกับเฉลยในแต่ละกิจกรรม
- จัดเก็บเอกสารเข้าซองและส่งบัตรงานของกลุ่ม
- ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน
- ทำแบบทดสอบหลังการเรียนชุดการสอนแต่ละชุด
- ส่งกระดาษคำตอบของแต่ละคนเมื่อสิ้นสุดการเรียนแต่ละชุด

3. ครูผู้สอนจะต้องตรวจดูเอกสารและสื่อว่าอยู่ในสภาพการใช้งานได้อย่างสมบูรณ์หรือไม่

การเตรียมตัวของครูในการใช้ชุดการสอน

ครูต้องศึกษาแผนการสอนของทุกชุดการสอนอย่างละเอียดในทุกแผนการสอน เพื่อทราบว่าในแต่ละแผนนั้น

- มีความคิดรวบยอดอย่างไร
- มีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร
- ครูและนักเรียนต้องทำกิจกรรมอะไร
- จะต้องเตรียมสื่อและอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอะไรบ้าง
- ตรวจสอบการทำงานของเครื่องมือและอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉายสไลด์ และเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ว่ายังสามารถใช้ได้ตามปกติหรือไม่
- แต่ละแผนมีการวัดผลประเมินผลอย่างไร

แผนการสอนเรื่อง " ศิลปวัฒนธรรม "

แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**
หน่วยที่ 5 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 " ศิลปวัฒนธรรม " **เวลาทั้งหมด 18 คาบ**

---

1. ความคิดรวบยอด

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นสิ่งที่มีค่า มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เราจึงควรรักและชื่นชม ปฏิบัติตนให้เหมาะสม ตลอดจนดำรงรักษาปกป้องสิ่งอันมีค่าอันเป็นมรดกล้ำค่าของไทยไว้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย
2. มีทักษะในการวิเคราะห์ คุณค่า และแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องต่อสิ่งอันมีค่า อันเป็นมรดกของชาติ
3. ชื่นชมขนบธรรมเนียมประเพณี การดำรงค์ชีวิตแบบไทย
4. ยอมรับในความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

3. เนื้อหา

1. วัฒนธรรมประเพณีไทย
2. ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก
3. โบราณสถานและโบราณวัตถุ
4. ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ
5. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
6. การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

4. **กิจกรรมการเรียนการสอน**

ศึกษาด้วยตนเอง สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ อภิปราย

5. **สื่อการเรียนการสอน**

บทเรียนสำเร็จรูป บัตรงาน ใบความรู้ สไลด์ เทปโทรทัศน์ แบบฝึกหัด ตามที่กำหนดแต่ละชุดการสอน

6. **การประเมินผล**

1. ประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการสอน
2. ประเมินผลการทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนแต่ละชุด

สื่อการสอนชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1

- แผนการสอนประจำชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1
- บัตรงาน
- ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี

ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**
หน่วยที่ 5 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม **เวลาทั้งหมด 18 คาบ**
เรื่อง " วัฒนธรรมประเพณีไทย " **เวลา 3 คาบ**

---

1. ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมประเพณีเกิดจาก ความคิด ความเชื่อที่มนุษย์สร้างขึ้นและปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน วัฒนธรรมประเพณีมีการเรียนรู้สืบทอดกันมา บางครั้งก็มีการสร้างสรรค์เพิ่มเติมให้ดีขึ้น วัฒนธรรมประเพณีจึงอยู่คู่กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นที่มนุษย์ดำเนินชีวิตอยู่

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ให้ความหมายของ วัฒนธรรมและประเพณีได้
2. แยกแยะลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีได้

3. เนื้อหา

- ความหมายของ " วัฒนธรรม "
- ลักษณะของวัฒนธรรม
- การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
- อิทธิพลของวัฒนธรรม
- ประเพณีไทย

4. กิจกรรมการเรียนการสอน /สื่อการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
4.1 ศึกษาบัตรงาน	บัตรงาน
4.1 ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย	บทเรียนสำเร็จรูป
4.2 ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน ชุดที่ 1 ตอนที่ 1	แบบฝึกหัด ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 1

5. **การวัดและประเมินผล**

   1. สังเกต

   2. ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด

บัตรงาน

1. เมื่อนักเรียนได้รับ บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย แล้วให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนให้เข้าใจ แล้วปฏิบัติตามในทุกขั้นตอน
2. หากอ่านคำชี้แจงไม่เข้าใจ ให้ถามคุณครูจนเข้าใจก่อนศึกษาบทเรียน
3. ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนตั้งแต่กิจกรรมแรกจนจบ หากมีเวลาเหลือให้ศึกษาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง
4. หลังศึกษาบทเรียนเสร็จแล้ว ให้ส่งบทเรียนคืนคุณครู และตั้งใจทำแบบฝึกหัดที่ครูแจกให้พร้อมกัน

บทเรียนสำเร็จรูป
เรื่อง
วัฒนธรรมประเพณีไทย

สื่อบทเรียนสำเร็จรูปประกอบชุดการสอน " ศิลปวัฒนธรรม "
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยที่ 5 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. บทเรียนเรื่อง วัฒนธรรมประเพณีไทย ฉบับนี้ เป็นบทเรียนสำหรับให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง
2. การนำเสนอเนื้อเรื่องจะเสนอเป็นส่วนย่อย ๆ ในแต่ละหน้าเรียกว่า กิจกรรม กิจกรรมจะต่อเนื่องกันไปตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 ถึงกิจกรรมที่ 17
3. ในแต่ละกิจกรรม เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องจบแล้ว จะมีคำถามง่าย ๆ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ ตอนท้าย ให้นักเรียนตอบคำถามในแต่ละกิจกรรมและตรวจเฉลยในหน้าต่อไปนักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองโดย "***ไม่เปิดดูเฉลยก่อนตอบคำถาม***"
4. ถ้านักเรียนตอบคำถามถูกแสดงว่าเข้าใจดี ให้อ่านกิจกรรมต่อไปได้ แต่ถ้าตอบผิดให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องในกิจกรรมนั้นให้เข้าใจและตอบคำถามอีกครั้งจนตอบถูกแล้วจึงอ่านเนื้อเรื่องในกิจกรรมต่อไปได้
5. เมื่ออ่านบทเรียนตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 ถึงกิจกรรมที่ 17 แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ครูแจกให้ เพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

วัฒนธรรมประเพณีไทย

กิจกรรมที่ 1

ในการดำเนินชีวิตปกติของคนเรามักจะเกี่ยวข้องกับคำว่า " ***วัฒนธรรม*** " เป็นประจำ บางคนก็รู้ความหมาย บางคนก็พูดตามคนอื่น โดยไม่รู้ว่าวัฒนธรรมหมายถึงอะไร จึงมีคำถามว่า ใครเป็นคนสร้างวัฒนธรรม คนเราต้องเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างไร

วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยสร้างขึ้นตามความเชื่อบ้าง สร้างขึ้นจากการปฏิบัติหรือการกระทำต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน มีการเรียนรู้รับช่วงสืบทอดกันมา บางครั้งก็สร้างสรรค์เพิ่มเติมให้ดีขึ้น วัฒนธรรมจึงอยู่คู่กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จึงเป็นทั้งผู้สร้างและทะนุบำรุง ถ่ายทอดและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม โดยทั้งนี้ วัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นจะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นที่มนุษย์ดำเนินชีวิตอยู่

คำถาม ใครเป็นผู้สร้างวัฒนธรรม

เฉลยกิจกรรมที่ 1 มนุษย์เป็นผู้สร้าง

กิจกรรมที่ 2

สำหรับคนไทย คำว่า " ***วัฒนธรรม*** " จึงหมายถึง ***ความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ความก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน***

วัฒนธรรมของชาวไทย จึงเป็นเรื่องคนไทยทุกคน ที่มีหน้าที่ช่วยกันทำให้เกิดความดีงามขึ้น ไม่ใช่เพียงรับมรดกกันมาและปฏิบัติกันอย่างไม่จริงจัง เช่น วัฒนธรรมการเคารพผู้ใหญ่ วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมประเพณีการบวช เป็นต้น

วัฒนธรรมประเพณีจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องรักษา ดูแลและคงสภาพประเพณีที่ดีไว้ หากจะมีการดัดแปลง เปลี่ยนแปลงแก้ไขของเดิม ก็ควรแก้หรือดัดแปลงโดยวางมาตราฐานความดีงามขึ้นใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติ รักษาเพื่อเป็นมรดกแก่ ลูก หลาน รุ่นหลังต่อไป

คำถาม วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้หรือไม่

สื่อการสอนชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 2

- แผนการสอนประจำชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 2
- บัตรงาน
- ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 2

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม **เวลาทั้งหมด 18 คาบ**
เรื่อง " ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก " **เวลา 3 คาบ**

---

1. ความคิดรวบยอด

ประเพณีไทยเกิดจากความเชื่อ ความคิด การกระทำ ทัศนคติ ศีลธรรม ที่ปฏิบัติเชื่อถือสืบทอดกันมานาน ประเพณีไทยมีมากมายแตกต่างกันในแต่ละภาค บางอย่างก็คล้ายกัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทงและประเพณีทำบุญเข้าพรรษา

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง และประเพณีวันเข้าพรรษาได้ถูกต้อง
2. ปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมในประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทงและประเพณีวันเข้าพรรษาได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

- ประเพณีสงกรานต์
- ประเพณีลอยกระทง
- ประเพณีวันเข้าพรรษา

4. กิจกรรมการเรียนการสอน /สื่อการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
4.1 ศึกษาบัตรงาน	บัตรงาน
4.2 นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก	บทเรียนสำเร็จรูป
4.2 ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน ชุดที่ 1 ตอนที่ 2	แบบฝึกหัด ชุดการสอนที่ 1 ตอนที่ 2

5. **การวัดและประเมินผล**

   1. สังเกต

   2. ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด

บัตรงาน

1. เมื่อนักเรียนได้รับ บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก แล้วให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนให้เข้าใจ แล้วปฏิบัติตามในทุกขั้นตอน
2. หากอ่านคำชี้แจงไม่เข้าใจ ให้ถามคุณครูจนเข้าใจก่อนศึกษาบทเรียน
3. ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนตั้งแต่กิจกรรมแรกจนจบ หากมีเวลาเหลือให้ศึกษาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง
4. หลังศึกษาบทเรียนเสร็จแล้ว ให้ส่งบทเรียนคืนคุณครู และตั้งใจทำแบบฝึกหัดที่ครูแจกให้พร้อมกัน

บทเรียนสำเร็จรูป
เรื่อง
ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก

สื่อบทเรียนสำเร็จรูปประกอบชุดการสอน " ศิลปวัฒนธรรม "
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยที่ 5 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. บทเรียนเรื่อง ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก ฉบับนี้ เป็นบทเรียนสำหรับให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง
2. การนำเสนอเนื้อเรื่องจะเสนอเป็นส่วนย่อย ๆ ในแต่ละหน้าเรียกว่า กิจกรรม กิจกรรมจะต่อเนื่องกันไปตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 ถึงกิจกรรมที่ 15
3. ในแต่ละกิจกรรม เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องจบแล้ว จะมีคำถามง่าย ๆ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ ตอนท้าย ให้นักเรียนตอบคำถามในแต่ละกิจกรรมและตรวจเฉลยในหน้าต่อไปนักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองโดย "***ไม่เปิดดูเฉลยก่อนตอบคำถาม***"
4. ถ้านักเรียนตอบคำถามถูกแสดงว่าเข้าใจดี ให้อ่านกิจกรรมต่อไปได้ แต่ถ้าตอบผิดให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องในกิจกรรมนั้นให้เข้าใจและตอบคำถามอีกครั้งจนตอบถูกแล้วจึงอ่านเนื้อเรื่องในกิจกรรมต่อไปได้
5. เมื่ออ่านบทเรียนตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 ถึงกิจกรรมที่ 15 แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ครูแจกให้ เพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

ประเพณีสงกรานต์

กิจกรรมที่ 1

ประเพณีงานสงกรานต์ เป็นงานเทศกาล เนื่องในการขึ้นปีใหม่อย่างเก่า ปกติแล้วงานสงกรานต์ จะมี งาน 3 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 - 15 เดือน เมษายน ของทุกปี

ในสมัยโบราณ ถือเอาวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาว่างจากการทำไร่ ไถนา จึงจัดเอาวันสงกรานต์เป็นวันทำบุญใหญ่ แล้วเล่น สนุกสนานกัน เรียกว่า " ***เล่นนักขัตฤกษ์สงกรานต์*** " เป็นประเพณีไทยที่เหมือนกันทั่วประเทศ ทั้งประเทศไทย และต่างประเทศ เช่น ประเทศพม่า ประเทศสาธารณรัฐกัมพูชาและประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากประเทศอินเดียเหมือนกัน

คำถาม

เหตุใด ..... ในสมัยโบราณจึงถือเอาวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่

เฉลยกิจกรรมที่ 1

เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าว เป็นระยะเวลาที่ว่างจากการทำงาน ทำไร่ ไถนา จึงถือโอกาสทำบุญใหญ่ในวันสงกรานต์และถือว่าเป็นการขึ้นปีใหม่ด้วย

กิจกรรมที่ 2

ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงให้วันขึ้นปีใหม่มาเป็นวันที่ 1 มกราคม ตามประเพณีสากลของโลก งานสงกรานต์ในสมัยก่อน เป็นงานที่สนุกสนาน ที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้พบกัน หลังจากที่ได้ทำงานเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ขายข้าวได้เงินมาเที่ยวเตร่ในงานซึ่งถือว่า เป็นการพักผ่อนหลังการทำงาน ปัจจุบันงานสงกรานต์บางท้องถิ่น ยังจัดงานคล้ายกับงานสงกรานต์ในสมัยก่อน ๆ ก็มี

ระยะเวลาจัดงาน บางแห่งจัดเพียงวันเดียว บางแห่งคงจัด 3 วัน เหมือนเดิมและบางแห่งมากถึง 7 วันก็มี

คำถาม

งานสงกรานต์เป็นงานประเพณีที่สนุกสนาน วันสงกรานต์จึงมีความสำคัญสำหรับประชาชนในสมัยก่อนอย่างไร

สื่อการสอนชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1

- แผนการสอนประจำชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1
- บทสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ
- คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ใบความรู้
- บัตรงาน

ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม **เวลาทั้งหมด 18 คาบ**
เรื่อง " โบราณสถานและโบราณวัตถุ " **เวลา 3 คาบ**

---

1. ความคิดรวบยอด

โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติไทย ที่แสดงถึงความเป็นมาและความเจริญของชาติในอดีต สมควรที่เราชาวไทยทุกคนอนุรักษ์ บำรุงรักษาให้เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติตลอดไป

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและประโยชน์ของโบราณสถานและโบราณวัตถุได้ถูกต้อง
2. จำแนกลักษณะและประเภทของมรดกของชาติได้

3. เนื้อหา

โบราณสถานและโบราณวัตถุ

3. กิจกรรมการเรียนการสอน /สื่อการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
4.1 นักเรียนศึกษาเรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ จากสไลด์ประกอบเสียง	สไลด์ประกอบเสียง
4.2 ศึกษาใบความรู้	ใบความรู้
4.3 ศึกษาบัตรงานพร้อมกับทำกิจกรรมตามที่กำหนด	บัตรงาน
4.4 ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน ชุดที่ 2 ตอนที่ 1	แบบฝึกหัด ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1

5. การวัดและประเมินผล

1. สังเกต
2. ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด

(ตัวอย่าง)

บทสไลด์ประกอบเสียง

เรื่อง

" โบราณสถานและโบราณวัตถุ "

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1.	สไลด์ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง	สไลด์ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง
2	" โบราณสถานและโบราณวัตถุ "	" โบราณสถานและโบราณวัตถุ "
3	กรุงเทพมหานครเวลากลางคืน (ทางด่วนและทางต่างระดับ) แยกรัชโยธิน / วิภาวดี-รังสิต	จากอดีต.....จนถึงปัจจุบัน ความเจริญของประเทศไทย ได้พัฒนาขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านวัตถุ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม
4.	การดำเนินชีวิต การสัญจรทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและคอนโดริมแม้น้ำเจ้าพระยา	ความเจริญที่มองเห็นในปัจจุบัน ได้ถูกสร้างสรรค์สะสมต่อเนื่องมานานแสนนานในรูปของสิ่งก่อสร้างและประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันตลอดมา
5.	บริเวณวัดพระศรีสรรเพชญ จ. พระนครศรีอยุธยา	ประเทศไทยของเราจึงมีทั้งประเพณีวัฒนธรรม, สิ่งก่อสร้างที่เป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุ ซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของชาติอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ
6.	วัดพระศรีสรรเพชญ มองเห็นเจดีย์ 3 องค์และโบราณวัตถุอื่น ๆ	วัฒนธรรมและความเจริญ ตลอดจนสิ่งก่อสร้างทั้งหลายที่พบเห็น เกิดจากความเพียรพยายามของบรรพบุรุษ ที่ได้ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของความงดงามในการก่อสร้างสถานที่ เครื่องใช้ต่าง ๆ และเครื่องประดับ เป็นต้น
7.	ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา	สิ่งก่อสร้างที่กล่าวถึง เช่น ปราสาทที่ทำจากหินศิลาแลง
8.	วัดพระแก้ว กรุงเทพมหานคร	วัด
9.	เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ (แสง สี งานมรดกโลก)	เจดีย์

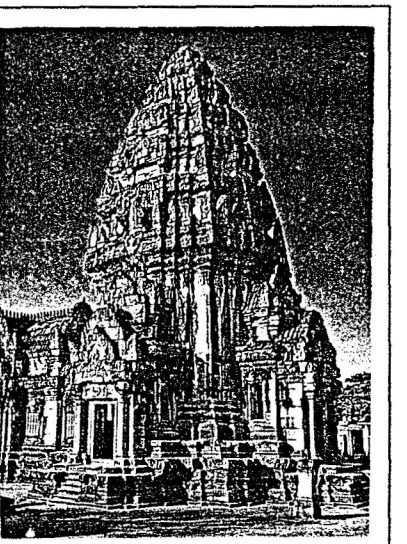
คำแนะนำสำหรับนักเรียน

1. กิจกรรมหลังจากการชมสไลด์ จะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามรายละเอียดในบัตรงาน หลังจากนั้นให้นักเรียนเลือกประธานกลุ่ม 1 คน และประธานเลือกเลขานุการของกลุ่ม 1 คน
2. ให้ประธานแจกเอกสารที่มีในซองของชุดการสอนทุกรายการ ***ยกเว้น บัตรเฉลย และ แบบฝึกหัด***
3. ให้ประธานควบคุมการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนดในบัตรงาน อย่าข้ามขั้นตอนโดยเด็ดขาด เลขานุการบันทึกผลการทำกิจกรรมในบัตรงาน
4. เมื่อทำกิจกรรมในบัตรงานครบทุกกิจกรรมแล้วให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการทำกิจกรรม
5. เมื่อทำกิจกรรมประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
6. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ใบความรู้

โบราณสถาน

โบราณสถาน หมายถึง สิ่งก่อสร้างที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ มีขนาดใหญ่ มีอายุกว่าร้อยปีขึ้นไป เป็นของโบราณที่มีคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและโบราณคดี บางแห่งแสดงถึงความเจริญของสมัยนั้น ๆ เช่น ปราสาทเขาน้อย ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทเมืองสิงห์ ปราสาทหินพิมาย วังและ วิหาร เป็นต้น

โบราณวัตถุ

โบราณวัตถุ หมายถึงวัตถุที่เป็นปฏิมากรรม ขนาดเล็กที่บุคคลสมัยโบราณสร้างไว้ สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก บางครั้งเป็นชิ้นส่วนของโบราณสถาน มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์โบราณคดี เช่น ศิลาจารึก เครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับ ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ซึ่งเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี เป็นต้นมีอายุกว่าร้อยปีขึ้นไป

ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 1

บัตรงาน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น กลุ่มละ 5 คน เมื่อแบ่งกลุ่มแล้วให้เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อร่วมกันศึกษาใบความรู้ เรื่องโบราณสถานและโบราณวัตถุ ตั้งแต่ต้นจนจบให้เข้าใจ
2 เมื่อนักเรียนทุกคนอ่านจบแล้ว ให้ร่วมกันพิจารณาข้อมูลต่อไปนี้แล้วจัดข้อมูลประเภทเดียวกันลงในตารางข้างล่าง

ปราสาทหินพนมรุ้ง	โครงกระดูกมนุษย์โบราณ
หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช	เครื่องใช้โบราณขุดพบที่บ้านเชียง
ปราสาทเมืองสิงห์	ปราสาทศรีขรภูมิ
ปราสาทหินพิมาย	ปราสาทหินเมืองต่ำ
พระบรมมหาราชวัง	ปราสาทหนองกู่

โบราณสถาน	โบราณวัตถุ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามต่อไปนี้

3.1 โบราณสถาน หมายถึง

.....

.....

.....

.....

3.2 โบราณวัตถุ หมายถึง

.....

.....

.....

.....

4. ให้นำอักษรหน้าข้อความด้านขวาเติมลงหน้าข้อความด้านซ้ายให้มีความสัมพันธ์กัน

....	ขอม
....	โบราณวัตถุ
....	โบราณสถาน
....	อยุธยา

ก	ขุดพบกำไลเก่าแก่สมัยโบราณ
ข	เคลื่อนย้ายไม่ได้ง่ายอายุ 100 ปี มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
ค	อิทธิพลการก่อสร้างโบราณสถาน
ง	เป็นสถานที่เคารพบูชาของคนทั่วไป
จ	แหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุของชาติ

4. เมื่อนักเรียนทำบัตรงานครบทุกข้อแล้ว ให้ตรวจสอบกับบัตรเฉลย ข้อใดผิดพลาดให้ร่วมกันอภิปราย แก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง
6. เมื่อทำกิจกรรมตามใบงานประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
7. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

สื่อการสอนชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 2

- แผนการสอนประจำชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 2
- บทสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ
- คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ใบความรู้
- บัตรงาน

ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม ชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 2

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม **เวลาทั้งหมด 18 คาบ**
เรื่อง " ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ " **เวลา 3 คาบ**

---

1. **ความคิดรวบยอด**

ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ เป็นสถานที่สำคัญและเป็นวัตถุที่ควรแก่การเคารพนับถือ เคารพบูชาและสักการะของคนไทย ซึ่งเป็นเครื่องที่แสดงถึงความเจริญของชนชาติไทยและความศรัทธา ความละเอียดอ่อนของจิตใจ ก่อให้เกิดนิสัยอันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยตลอดมา

2. **จุดประสงค์การเรียนรู้**

1. บอกความหมายและประโยชน์ของปูชนียสถานและปูชนียวัตถุได้ถูกต้อง
2. แสดงออกถึงความเคารพบูชาและศรัทธาต่อปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

3. **เนื้อหา**

ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

4. **กิจกรรมการเรียนการสอน /สื่อการสอน**

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
4.1 นักเรียนศึกษาเรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ จากสไลด์ประกอบเสียง	สไลด์ประกอบเสียง
4.2 ศึกษาใบความรู้	ใบความรู้
4.3 ศึกษาบัตรงานพร้อมกับทำกิจกรรมตามที่กำหนด	บัตรงาน
4.3 ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน ชุดที่ 2 ตอนที่ 2	แบบฝึกหัดชุดการสอนที่ 2 ตอนที่ 2

5. **การวัดและประเมินผล**

   1. สังเกต

   2. ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด

(ตัวอย่าง)

บทสไลด์ประกอบเสียง

เรื่อง

" ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ "

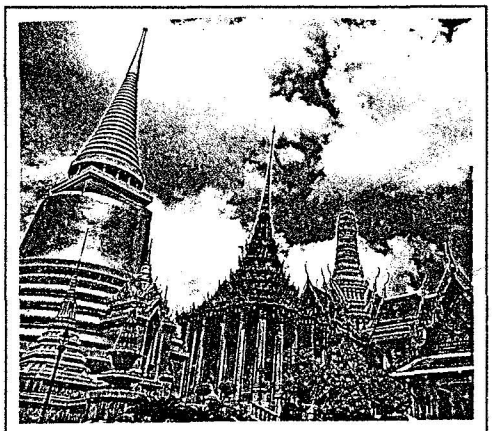
ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1.	สไลด์ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง	สไลด์ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง
2.	" ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ "	" ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ "
3.	วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร	ประเทศไทยหรือแต่เดิมเรียกว่าดินแดน " สยาม " เป็นดินแดนที่เก่าแก่ มีอารยธรรมสะสมมานานนับพันปี
4.	การแสดงศิลปะการฟ้อนรำในบริเวณสถานที่ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์	ดินแดนสยามจึงเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงอารยธรรมเก่าแก่ มีเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุและร่องรอยทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ อีกมากมาย
5.	วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	เอกลักษณ์และความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมจากอดีตมีปรากฏอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ที่บ่งบอกถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยที่ผ่านมา แต่ละแห่งมีประวัติ มีความสำคัญ มีความงดงามที่แตกต่างกัน
6.	พิธีบายศรีสู่ขวัญ	ชาวไทยจึงเป็นชนชาติที่มีลักษณะเป็นของตนเอง มีความรัก มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี รู้คุณของผู้มีพระคุณ มีคุณธรรมสมกับเป็นชาวพุทธศาสนา
7.	พระธาตุเมืองนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช	วัดต่าง ๆ เจดีย์ พระปรางค์และพระบรมธาตุ พระพุทธรูป ที่เก่าแก่ จึงเป็นตัวแทนทางศาสนาเป็นสิ่งที่คนไทยเคารพ ศรัทธาจนถือเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

1. กิจกรรมหลังจากการชมสไลด์ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามรายละเอียดในบัตรงาน หลังจากนั้นให้นักเรียนเลือกประธานกลุ่ม 1 คน และประธานเลือกเลขานุการของกลุ่ม 1 คน
2. ให้ประธานแจกเอกสารที่มีในซองของชุดการสอนทุกรายการ ***ยกเว้น บัตรเฉลย และแบบฝึกหัด***
3. ให้ประธานควบคุมการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนดในบัตรงาน อย่าข้ามขั้นตอนโดยเด็ดขาด เลขานุการบันทึกผลการทำกิจกรรมในบัตรงาน
4. เมื่อทำกิจกรรมในบัตรงานครบทุกกิจกรรมแล้วให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการทำกิจกรรม
5. เมื่อทำกิจกรรมประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
6. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ใบความรู้

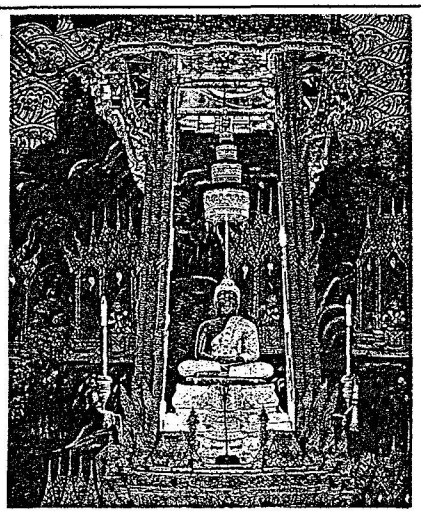
ปูชนียสถาน

ปูชนียสถาน หมายถึง สถานที่อันควรเคารพนับถือ เป็นที่สักการะของคนทั่วไป มีคุณค่าในด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์และโบราณคดี เช่น วัด เจดีย์ พระบรมธาตุ เป็นต้น

ปูชนียวัตถุ

ปูชนียวัตถุ หมายถึงสมบัติหรือวัตถุที่เป็นของเก่าแก่ ที่ควรเคารพบูชา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะหรือโบราณคดี เช่น เทวรูป พระพุทธรูป เป็นต้น

บัตรงาน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น กลุ่มละ 5 คน เมื่อแบ่งกลุ่มแล้วให้เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อร่วมกันศึกษาใบความรู้ เรื่อง ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตั้งแต่ต้นจนจบให้เข้าใจ
2. เมื่อนักเรียนทุกคนอ่านจบแล้ว ให้ร่วมกันพิจารณาข้อมูลต่อไปนี้แล้วจัดข้อมูลประเภทเดียวกันลงในตารางข้างล่าง

พระบรมธาตุไชยา	พระพุทธโสธร
วัดอรุณราชวราราม	พระปฐมเจดีย์
พระธาตุดอยสุเทพ	พระธาตุพนม
พระมงคลบพิตร	วัดพระแก้ว

ปูชนียสถาน	ปูชนียวัตถุ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามต่อไปนี้

3.1 ปูชนียสถาน หมายถึง

.....

.....

.....

.....

3.2 ปูชนียวัตถุ หมายถึง

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนนำอักษรหน้าข้อความด้านขวาเติมลงหน้าข้อความด้านซ้ายให้มีความสัมพันธ์กัน

....	พระพุทธโสธร
....	ปูชนียสถาน
....	ปูชนียวัตถุ
....	ความศรัทธา

ก	ขุดพบพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย
ข	เคลื่อนย้ายได้อายุ 100 ปี เป็นของเก่าที่ควรเคารพบูชา
ค	ปราจีนบุรี
ง	ฉะเชิงเทรา
จ	แรงผลักดันในการสร้างปูชนียวัตถุ

5. เมื่อนักเรียนทำบัตรงานครบทุกข้อแล้ว ให้ตรวจสอบกับบัตรเฉลย ข้อใดผิดพลาดให้ร่วมกันอภิปรายแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง
6. เมื่อทำกิจกรรมตามใบงานประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
7. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

สื่อการสอนชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1

- แผนการสอนประจำชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1
- บทสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ใบความรู้
- บัตรงาน

ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม เวลาทั้งหมด 18 คาบ
เรื่อง " การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย " เวลา 3 คาบ

---

1. **ความคิดรวบยอด**

วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ตกทอดมาสู่อนุชนรุ่นหลัง และได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาอย่างสม่ำเสมอมาเป็นเวลานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เราจึงควรช่วยกันเผยแพร่ปรับปรุงและอนุรักษ์ให้คงอยู่ตลอดไป

2. **จุดประสงค์การเรียนรู้**
   1. ชื่นชมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
   2. ตระหนักถึงการอนุรักษ์ ปกป้อง ดูแล รักษาศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

3. **เนื้อหา**

การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

4. **กิจกรรมการเรียนการสอน /สื่อการสอน**

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
4.1 นักเรียนศึกษาเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	สไลด์ประกอบเสียง
4.2 ศึกษาใบความรู้	ใบความรู้
4.3 ศึกษาบัตรงานพร้อมกับทำกิจกรรมตามที่กำหนด	บัตรงาน
4.3 ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนชุดที่ 3 ตอนที่ 1	แบบฝึกหัด ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1

5. การวัดและประเมินผล

1. สังเกต
2. ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด

(ตัวอย่าง)

บทสไลด์ประกอบเสียง

เรื่อง " การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย "

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1.	สไลด์ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง	สไลด์ประกอบการเรียนการสอน เรื่อง
2.	" การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย "	" การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย "
3.	รำถวายพระพร	ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีในทุกชาติทุกภาษา ลักษณะประเพณีของแต่ละชาติย่อมแตกต่างกันไปแล้วแต่สภาพของท้องถิ่นหรือแต่ละสังคม
4.	เต้นรำกำเคียว	วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของเราชาวไทยมีวิวัฒนาการ และยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายร้อยปี จนถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย
5.	พระราชพิธีแลกนาขวัญ (พิธีเสี่ยงทายในวันพืชมงคล	วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ บรรพชนของไทยได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะและความพยายามอย่างล้ำเลิศ ในการสร้างสรรค์และจรรโลงประเพณีวัฒนธรรมไว้เป็นมรดกของชาติ
6.	เห่เรือวันเฉลิม ฯ	จากประวัติศาสตร์และสภาพสังคม เศรษฐกิจของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยนับว่าเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรมมาช้านาน
7.	ขบวนแห่นางนพมาศ ประเพณีและเอกลักษณ์ของชาวไทยวันลอยกระทง	วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมีวิวัฒนาการมาตามลำดับ จนกระทั่งเกิดรูปแบบเฉพาะของคนไทยและเหมาะสมกับกาลสมัยเป็นอย่างดีตลอดมา
8.	การเล่นรีรีข้าวสาร การเล่นพื้นบ้านของชาวไทย	แต่...ข้อเท็จจริง เมื่อระยะเวลาผ่านไป นานขึ้น ๆ ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิม ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงมีทั้งความเจริญงอกงามและความเสื่อมเช่นเดียวกับสิ่งทั้งหลายทั่ว ๆ ไป

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

1. กิจกรรมหลังจากการชมสไลด์ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามรายละเอียดในบัตรงาน หลังจากนั้นให้นักเรียนเลือกประธานกลุ่ม 1 คน และประธานเลือกเลขานุการของกลุ่ม 1 คน
2. ให้ประธานแจกเอกสารที่มีในซองของชุดการสอนทุกรายการ ***ยกเว้น บัตรเฉลย และแบบฝึกหัด***
3. ให้ประธานควบคุมการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนดในบัตรงาน อย่าข้ามขั้นตอนโดยเด็ดขาด เลขานุการบันทึกผลการทำกิจกรรมในบัตรงาน
4. เมื่อทำกิจกรรมในบัตรงานครบทุกกิจกรรมแล้วให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการทำกิจกรรม
5. เมื่อทำกิจกรรมประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
6. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ใบความรู้

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีมีในทุกชาติทุกภาษา ลักษณะประเพณีของแต่ละชาติก็แตกต่างกันไปแล้วแต่สภาพของสังคมแต่ละแห่ง วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมีวิวัฒนาการและยึดถือสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อระยะเวลาผ่านไปประเพณีที่ไม่มีคนนิยมก็เสื่อมลง เช่น ประเพณีการแห่นางแมวขอฝน ประเพณีบางอย่างพัฒนาขึ้นในทางที่ดี เช่น ประเพณีการลอยกระทงที่สร้างสรรค์รูปแบบของกระทงได้สวยงามขึ้น การแกะสลักลวดลายบนเทียนจำนำพรรษา เป็นต้น

สาเหตุที่วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอาจเกิดจากสาเหตุดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ค่านิยมและความเชื่อ
2. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า อันเนื่องมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ได้เปลี่ยนแปลงความคิดความเชื่อของคนรุ่นใหม่ไปเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก
3. ความก้าวหน้าทางวัตถุก้าวหน้ามากขึ้น นิยมของแพง ซื้อของต่างประเทศ

บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย

1. สังคมไทยเป็นสังคมของเครือญาติและผู้ที่เคารพนับถือกัน นักเรียนจึงควรให้ความเคารพผู้สูงอายุกว่า

2. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย เช่น การทำบุญเข้าพรรษา การเล่นกีฬาพื้นบ้าน รับประทานอาหารไทย ใช้ของไทย พูดภาษาไทยได้ถูกต้อง

3. ช่วยเผยแพร่และถ่ายทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

4. ช่วยกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณีไทยให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 1

บัตรงาน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น กลุ่มละ 5 คน เมื่อแบ่งกลุ่มแล้วให้เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อร่วมกันศึกษาใบความรู้เรื่อง การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ให้เข้าใจแล้วร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้

   1.1 ประเพณีเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนักเรียนคิดว่ามาจากสาเหตุอะไร

   .....

   .....

   .....

   .....

   1.2 ให้นักเรียนในกลุ่มพิจารณา พร้อมกับทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เห็นด้วย และทำเครื่องหมาย x หน้าข้อที่ไม่เห็นด้วย

   ..... 1. การทักทายโดยการจับมือกันเป็นการทักทายที่ดูดีและสะดวกกว่าการยกมือไหว้

   ..... 2. การใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง เช่นการออกเสียง " ร " ได้ถูกต้อง เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาไทย

   ..... 3. การเล่นประเพณีสงกรานต์ให้สนุกต้องใช้น้ำบรรจุถุงพลาสติกปาใส่ผู้อื่น

   ..... 4. เราเป็นเด็กรุ่นใหม่ควรเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติอื่นดีกว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีไทยที่แสนจะล้าสมัย

   ..... 5. นายแดงเรียนจบจากต่างประเทศ ทุกปีนายแดงจะเชิญชวนเพื่อน ๆ ชาวต่างประเทศให้มาเที่ยวงานลอยกระทงที่จังหวัดสุโขทัย นายแดงคิดว่าการกระทำของเขาเป็นการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย

   ..... 6. การอนุรักษ์ศิลปะมวยไทยที่ดีคือการเล่นต่อรองว่าฝ่ายไหนจะเป็นผู้ชนะ

   ..... 7. วัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

   ..... 8. ประเพณีของแต่ละชาติย่อมแตกต่างกัน

..... 9. เที่ยวเมืองไทย ใช้ของไทย ฟังเพลงไทย แต่งกายแบบฝรั่ง

..... 10. ประเพณีไทยเป็นประเพณีที่ส่งเสริมความสามัคคีและให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2. เมื่อนักเรียนทำบัตรงานครบทุกข้อแล้ว ให้ตรวจสอบกับบัตรเฉลย ข้อใดผิดพลาดให้ร่วมกันอภิปรายแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง
3. เมื่อทำกิจกรรมตามใบงานประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
4. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

สื่อการสอนชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2

- แผนการสอนประจำชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2
- บทโทรทัศน์ เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ
- คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ใบความรู้
- บัตรงาน

ชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม เวลาทั้งหมด 18 คาบ
เรื่อง "การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ" เวลา 3 คาบ

---

1. **ความคิดรวบยอด**

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ พรรษบุรุษได้สร้างขึ้นเป็นสมบัติเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติ ที่ประชาชนทุกคนต้องมีหน้าที่ในการการดูแล รักษา อนุรักษ์ให้คงอยู่คู่เมืองไทย

2. **จุดประสงค์การเรียนรู้**

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ โบราณสถาน โปราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

2. อนุรักษ์ ปกป้อง ดูแล รักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุได้

3. **เนื้อหา**

การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

4. **กิจกรรมการเรียนการสอน /สื่อการสอน**

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน
1.1 นักเรียนศึกษาเรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ	เทปโทรทัศน์
4.2 ศึกษาใบความรู้	ใบความรู้
4.3 ศึกษาบัตรงานพร้อมกับทำกิจกรรมตามที่กำหนด	บัตรงาน
4.3 ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน ชุดที่ 3 ตอนที่ 2	แบบฝึกหัด ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2

5. **การวัดและประเมินผล**
   1. สังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม
   2. ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด

(ตัวอย่าง)

บทเทปโทรทัศน์

เรื่อง " การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ "

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1.	เทปโทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอน	เทปโทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอน
2.	เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุ	เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุ
3.	โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชียสถานและปูชนียวัตถุ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ประเทศไทย เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เป็นประเทศที่มั่งคั่งด้วยทรัพย์ในดินสินในน้ำที่บรรพบุรุษสร้างไว้เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรม
4.	โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในบริเวณวัดไชยวัฒนาราม	โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ จัดว่าเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นมรดกของชาติไทย
5.	บริเวณลานด้านหน้าสำหรับประกอบพิธีกรรม ในบริเวณโบราณสถานวัดไชยวัฒนาราม	มรดกของชาติไทยดังกล่าว เป็นมรดกที่มีความงดงาม มีคุณค่าตลอดจนเป็นหลักฐานอันสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่พวกเราทุกคนน่าจะภูมิใจเพราะเป็นสิ่งที่แสดงว่าเมืองไทยของเรามีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันงดงาม สืบทอดต่อกันมาจนถึงพวกเรารุ่นปัจจุบัน
6.	นักท่องเที่ยวต่างชาติ เข้ามาชมความงดงามของโบราณสถานและโบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ	ดังนั้นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ จึงเป็นสิ่งท้าทายและเชิญชวนให้คนไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ อยากรู้อยากเห็น เพื่อชมความงดงามที่หาชมได้ยากเพราะเป็นสิ่งแปลกแตกต่างกับโบราณสถานในบ้านเมืองของเขา

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

1. กิจกรรมหลังจากการชมเทปโทรทัศน์ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามรายละเอียดในบัตรงาน หลังจากนั้นให้นักเรียนเลือกประธานกลุ่ม 1 คน และประธานเลือกเลขานุการของกลุ่ม 1 คน
2. ให้ประธานแจกเอกสารที่มีในซองของชุดการสอนทุกรายการ ***ยกเว้น บัตรเฉลย และ แบบฝึกหัด***
3. ให้ประธานควบคุมการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนดในบัตรงาน อย่าข้ามขั้นตอนโดยเด็ดขาด เลขานุการบันทึกผลการทำกิจกรรมในบัตรงาน
4. เมื่อทำกิจกรรมในบัตรงานครบทุกกิจกรรมแล้วให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการทำกิจกรรม
5. เมื่อทำกิจกรรมประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
6. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ใบความรู้

การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ที่เราจะต้องมีหน้าที่ในการดูแลรักษา ทั้งนี้การสงวนรักษาต้องถูกหลักวิชาการอนุรักษ์ด้วย

ความมุ่งหมายของการอนุรักษ์

1. การอนุรักษ์เป็นการสงวนรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ไว้เป็นสมบัติของชาติเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา
2. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ เป็นสิ่งก่อสร้างที่ไม่สามารถทดแทนได้ จึงจำเป็นต้องสงวนรักษาไว้เป็นมรดกของชาติ
3. เพื่อเป็นอนุสรณ์ในความดี ความมานะพรากเพียรของบรรพบุรุษ
4. เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำรายได้ให้กับประเทศชาติ

วิธีการอนุรักษ์

ในฐานะของคนไทยซึ่งมีหน้าที่ในการอนุรักษ์สมบัติของชาติ มีวิธีดังนี้

1. ไม่ขีด ไม่เขียนหรือจารึกสิ่งต่าง ๆ ลงบนผนังโบสถ์ กำแพง และมรดกของชาติอย่างอื่น ๆ
2. ถ้าพบวัตถุโบราณด้วยวิธีใดก็ตาม ไม่ว่าโดยบังเอิญ หรือพบคนกำลังทำลาย ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบทันที เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย
3. การบูรณะซ่อมแซม ควรได้รับอนุมัติจากผู้ที่ได้รับผิดชอบทางด้านนี้โดยตรง เช่น อธิบดีกรมศิลปากร หากพบว่ามีการซ่อมแซมผิดวิธี ควรแจ้งกรมศิลปากรทราบ
4. ช่วยกันเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและเห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสละทรัพย์สินเล็กน้อย เพื่อบูรณะสมบัติของชาติให้คงอยู่ต่อไป

ชุดการสอนที่ 3 ตอนที่ 2

บัตรงาน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น กลุ่มละ 5 คน เมื่อแบ่งกลุ่มแล้วให้เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อร่วมกันศึกษาใบความรู้เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุให้เข้าใจแล้วร่วมกันคิดตอบคำถามในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 เมื่อนักเรียนเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น พระบรมมหาราชวัง วัด เจดีย์เก่าแก่ ปราสาทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย สถานที่เหล่านี้มีความสวยงาม มีคุณค่าทางศิลปะและโบราณคดี นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.1 ให้นักเรียนในกลุ่มพิจารณา พร้อมกับทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เห็นด้วย และทำเครื่องหมาย x หน้าข้อที่ไม่เห็นด้วย

..... 1. การบริจาคเงินซ่อมแซมวัดที่เก่าแก่ไม่ถือว่าเป็นการอนุรักษ์

2. เราต้องช่วยกันอนุรักษโบราณสถาน โบราณวัตถุเพราะเป็นของที่มี

..... คุณค่าเพื่อเก็บไว้ให้ลูกหลานได้เห็นและศึกษาต่อไป

..... 3. ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุของชาติเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน

..... 4. เราควรจารึกข้อความต่าง ๆ เราควรเขียนข้อความต่าง ๆ ไว้บนกำแพงโบราณสถาน เพื่อเป็นที่ระลึกว่า ครั้งหนึ่งเคยมาแล้ว

..... 5. การซ่อมแซมเจดีย์ที่เก่าแก่ที่ชำรุดไม่ใช่หน้าที่เรา แต่เป็นหน้าที่ของกรมศิลปากร

..... 6. การอนุรักษ์ หมายถึง การป้องกัน ดูแลรักษาและให้หมายรวมถึงการบูรณะด้วย

..... 7. วัดเก่าแก่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นสมบัติของคนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเท่านั้น

..... 8. ปราสาทบางแห่งชำรุดทรุดโทรมมากควรรื้อทิ้งและปลูกสร้างใหม่แทนของเก่า

..... 9. นายแดงขุดพบลูกแก้วและลูกปัดโบราณจำนวนมาก จึงนำไปมอบให้กำนัน

..... 10. โครงกระดูกมนุษย์โบราณไม่จัดว่าเป็นโบราณวัตถุ จึงไม่ควรอนุรักษ์

2. เมื่อนักเรียนทำบัตรงานครบทุกข้อแล้ว ให้ตรวจสอบกับบัตรเฉลย ข้อใดผิดพลาดให้ร่วมกันอภิปรายแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง
3. เมื่อทำกิจกรรมตามใบงานประจำชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและสมาชิกกลุ่มจัดเก็บเอกสารใส่ซองตามเดิมให้ครบถ้วน
4. ตั้งใจทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน หลังการทำกิจกรรมในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ชุดการสอน " ศิลปวัฒนธรรม "

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว
แล้ว X ลงในช่องให้ตรงกับข้อ ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

1. ประเพณีในข้อใดที่ถือว่าเมื่อปฏิบัติแล้วจะเป็นการตอบแทนบุญคุณ
   ก. การทำบุญตักบาตร
   ข. การบวชพระของชายไทย
   ค. การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์
   ง. การประดับธงชาติตามบ้านเรือน

2. บุคคลในข้อใดมีส่วนช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติได้ดีที่สุด
   ก. ผู้ใหญ่บ้าน
   ข. ผู้แทนราษฎร
   ค. ครูและนักเรียน
   ง. สมาชิกทุกคนในชุมชน

3. สิ่งที่ทำให้ประเพณีในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันคือข้อใด
   ก. ความเชื่อ
   ข. ความขยัน
   ค. ความเจริญ
   ง. ความต้องการ

4. เทศกาลเข้าพรรษามีระยะเวลาเท่าไร
   ก. 1 เดือน
   ข. 2 เดือน
   ค. 3 เดือน
   ง. 4 เดือน

5. เรารดน้ำให้กันในวันสงกรานต์เพื่ออะไร
   ก. อวยพรให้กัน
   ข. แสดงความเป็นมิตร
   ค. ปฏิบัติตามบรรพบุรุษ
   ง. ความสามัคคีในชุมชน

6. กิจกรรมใดไม่นิยมปฏิบัติในวันสงกรานต์
   ก. หล่อเทียน
   ข. ทำบุญตักบาตร
   ค. ขนทรายเข้าวัด
   ง. ปล่อยนกปล่อยปลา

7. สาเหตุสำคัญที่พระพุทธเจ้ากำหนดให้มีวันเข้าพรรษาคืออะไร
   ก. ความลำบากของพระสงฆ์
   ข. ความเดือดร้อนของชาวบ้าน
   ค. ให้พระสงฆ์ปฏิบัติธรรมได้เต็มที่
   ง. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าวัดทำบุญ

8. การกระทำในข้อใดถูกต้องที่สุด
   ก. ช่วยกันขุดหาปูชนียวัตถุ
   ข. ลูบคลำปูชนียวัตถุด้วยความชื่นชม
   ค. วัดที่ทรุดโทรมควรรื้อทิ้งแล้วสร้างใหม่
   ง. ร่วมแรงร่วมใจบูรณะฝาผนังโบสถ์ที่ชำรุด

9. ข้อใดไม่ใช่สิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในจังหวัดของเรา
   ก. ประเพณี
   ข. โบราณสถาน
   ค. สถานที่ราชการ
   ง. ทิวทัศน์ที่สวยงาม

10. ข้อใดเป็นโบราณสถาน
   ก. พระพุทธชินราช
   ข. ปราสาทหินพนมรุ้ง
   ค. พระบรมธาตุไชยา
   ง. กำไลที่ขุดพบที่บ้านเชียง

11. นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าสิ่งใดเป็นโบราณวัตถุ
   ก. เป็นของศักดิ์สิทธิ์
   ข. ใช้เป็นหลักฐานแสดงศิลปวัฒนธรรม
   ค. เก่าแก่เกินกว่า 100 ปี และเคลื่อนย้ายได้
   ง. เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสร้างขึ้นจากความศรัทธา

12. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ต่างกันด้านใดมากที่สุด
   ก. ความเก่าแก่
   ข. การเคลื่อนย้าย
   ค. ความศักดิ์สิทธิ์
   ง. คุณค่าทางศิลปะ

13. ถ้าจังหวัดของเรามีโบราณสถานแสดงว่าจังหวัด ของเราเป็นอย่างไร
   ก. เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว
   ข. เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอื่น
   ค. มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์
   ง. เคยมีความเจริญรุ่งเรืองมาในอดีต

14. อะไรเป็นเหตุผลที่แสดงให้เห็นว่า
   " โบราณสถานเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรม "
   ก. เพราะเป็นมรดกที่บรรพบุรุษมอบให้
   ข. เพราะเป็นของเก่าแก่ประเมินค่าไม่ได้
   ค. เพราะสร้างขึ้นจากความศรัทธาของบรรพบุรุษ
   ง. เพราะให้ประโยชน์ในการศึกษาการดำเนินชีวิตของคนในอดีต

15. นักเรียนไปเที่ยวชมโบราณสถานเพื่ออะไร
    ก. เพื่อได้บุญกุศล
    ข. เพื่อได้ชื่อว่าเป็นนักท่องเที่ยว
    ค. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์
    ง. เพื่อตอบแทนความดีของบรรพบุรุษ

16. ปูชนียสถานสัมพันธ์กับข้อใด
    ก. ปัญญาและการศึกษา
    ข. ความเพียรและความศรัทธา
    ค. ความศรัทธาและความเชื่อมั่น
    ง. ความเพียรและต้องการแสดงออก

17. การมีปูชนียสถานในจังหวัดของเรา จะเกิดผลดีอย่างไร
    ก. ดีเพราะ เป็นแหล่งค้นหาสมบัติโบราณ
    ข. ดีเพราะ จะมีรายได้จากการท่องเที่ยว
    ค. ดีเพราะ ทำให้จังหวัดเราเจริญกว่าจังหวัดอื่น
    ง. ดีเพราะ ประชาชนจะได้งดเว้นการเสียภาษี

18. ความสำคัญข้อใดของปูชนียสถานที่จัดว่ามีความสำคัญที่สุด
    ก. เป็นที่สักการะของคนทั่วไป
    ข. เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีขนาดใหญ่
    ค. เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมในอดีต
    ง. เป็นสถานที่พักผ่อนและขายของที่ระลึก

19. โบราณสถานในประเทศไทยสร้างขึ้นโดยได้รับอิทธิพลมาจากชาติใด
    ก. ขอม
    ข. ละโว้
    ค. เขมร
    ง. อินเดีย

20. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องอนุรักษ์ประเพณีประจำชาติคืออะไร
    ก. เพื่อความสุขในชีวิต
    ข. เพื่อความภาคภูมิใจ
    ค. เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี
    ง. เพื่อแสดงว่าคนในชาติมีความสามัคคี

21. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่า " การทำบุญร่วมกันตามเทศกาลต่าง ๆ แสดงว่าชาวไทยรักษาประเพณีไว้ "
    ก. เพราะมีความเชื่อตามบรรพบุรุษ
    ข. เพราะชาติไทยนับถือศาสนาพุทธ
    ค. เพราะแสดงว่ามีความต้องการเหมือนกัน
    ง. เพราะประเพณีเกิดจากความศรัทธาศาสนา

22. ใครอนุรักษ์ประเพณีทางภาษา
    ก. มอส พูดตรงไปตรงมา
    ข. เต๋า พูดสุภาพกับทุกคน
    ค. เจ พูดแสดงเหตุผลกับเพื่อน
    ง. ทาทา พูดยกย่องชมเชยเพื่อนสนิท

23. " การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ความเจริญทางเทคโนโลยี " เป็นสาเหตุทำให้เกิดอะไร
    ก. ประเพณีก้าวหน้ามากขึ้น
    ข. ประชาชนเรียนรู้ประเพณีได้ดีขึ้น
    ค. ประเพณีบางอย่างเสื่อมความนิยม
    ง. ประชาชนไม่รักและไม่หวงแหนประเพณี

24. การอนุรักษ์โบราณสถานเป็นหน้าที่ของใคร
    ก. รัฐบาล
    ข. เจ้าหน้าที่ดูแล
    ค. ประชาชนทุกคน
    ง. ข้าราชการกรมศิลปากร

25. เมื่อไปชมโบราณสถานไม่ควรทำอะไร
    ก. ถ่ายรูป
    ข. ใช้มือจับ
    ค. จารึกชื่อ
    ง. พูดวิพากษ์วิจารณ์

26. ข้อใดเป็นการทำลายโบราณสถานโดยตรง
    ก. ส่งเสียงดัง
    ข. ทิ้งขยะไม่ลงถัง
    ค. ขีดเขียนบนกำแพง
    ง. แต่งกายไม่สุภาพเข้าชม

27. โบราณวัตถุมีความสำคัญกับใครมากที่สุด
    ก. นักท่องเที่ยว
    ข. พ่อค้าของเก่า
    ค. นักวิทยาศาสตร์
    ง. นักประวัติศาสตร์

28. เต๋า " จารึกชื่อบนกำแพงวัด " นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับการกระทำของเต๋า
    ก. เห็นด้วยเพราะเป็นการแสดงความเก่ง
    ข. เห็นด้วยเพราจะได้มีคนรู้ว่าเคยมาเที่ยว
    ค. ไม่เห็นด้วยเพราะเป็นการไม่เคารพ
    ง. ไม่เห็นด้วยเพราะ เป็นการทำลายปูชนียสถาน

29. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ว่า เมื่อพบโบราณสถานชำรุด ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่
ก. ไม่เห็นด้วย เพราะไม่กล้ายุ่งเกี่ยว
ข. ไม่เห็นด้วย เพราะไม่เกี่ยวข้องกับเรา
ค. เห็นด้วย เพราะได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี
ง. เห็นด้วย เพราะเป็นหน้าที่ต้องดูแลรักษา

30. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า " เราทุกคนต้องช่วยกันทำนุบำรุงปูชนียสถาน "
ก. ไม่เห็นด้วยเพราะ เป็นสิ่งที่ล้าสมัย
ข. ไม่เห็นด้วยเพราะ ทำให้ประชาชนงมงาย
ค. เห็นด้วยเพราะ เป็นมรดกของชาติ
ง. เห็นด้วยเพราะ เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสร้างไว้

ภาคผนวก ค

ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 10 แสดงการจำแนกรายละเอียด ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

พฤติกรรม / เนื้อหา	ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม	
							% ข้อสอบ	จำนวนข้อสอบ
1. ประเพณีไทยชุดที่ 1 วัฒนธรรมประเพณีไทย	3% 2	3% 2	5% 3	2% 1	- -	2% 1	15%	9
2. ประเพณีไทยชุดที่ 2 ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก	3% 2	3% 2	5% 3	- -	2% 1	25% 1	15%	9
3. โบราณสถาน โบราณวัตถุ	3% 2	2% 1	5% 3	- -	2% 1	3% 2	15%	9
4. ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ	4% 2	2% 1	5% 3	1% 1	- -	3% 2	15%	9
5. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	2% 1	1% 1	5% 3	4% 2	3% 2	5% 3	20%	12
6. การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ	- -	4% 2	5% 3	3% 2	3% 2	5% 3	20%	12
รวม % แบบทดสอบ	15%	15%	30%	10%	10%	20%	100%	
จำนวนข้อทดสอบทั้งหมดนำไปหาค่า p, r	9	9	18	6	6	12		60
จำนวนข้อทดสอบนำไปใช้จริง	4	5	9	3	3	6		30

ตาราง 11 แสดงการจำแนกรายละเอียด จำนวนแบบฝึกหัดและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประจำชุดการสอน ทั้ง 3 ชุดการสอน

พฤติกรรม เนื้อหา	ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	% จำนวนข้อทดสอบ
ชุดการสอนที่ 1							
1. ประเพณีไทยชุดที่ 1	20%	20%	30%	15%	-	15%	100 %
วัฒนธรรมประเพณีไทย	3	3	5	2	-	2	15 ข้อ
แบบฝึกหัดนำไปใช้จริง	2	2	3	2	-	1	10 ข้อ
2. ประเพณีไทยชุดที่ 2	20%	20%	30%	-	15%	15%	100 %
ประเพณีไทยที่ควรรู้จัก	2	2	5	-	2	2	15 ข้อ
แบบฝึกหัดนำไปใช้จริง	2	2	3	-	1	2	10 ข้อ
แบบทดสอบหลังเรียน	2	2	3	-	1	2	10 ข้อ
ชุดการสอนที่ 2							
3. โบราณสถาน	20%	15%	30%	15%	-	20%	100 %
โบราณวัตถุ	3	2	5	2	-	3	15 ข้อ
แบบฝึกหัดนำไปใช้จริง	2	1	3	2	-	2	10 ข้อ
4. ปูชนียสถาน	20%	15%	30%	15%	-	20%	100 %
ปูชนียวัตถุ	2	1	3	2	-	3	15 ข้อ
แบบฝึกหัดนำไปใช้จริง	2	1	3	2	-	2	10 ข้อ
แบบทดสอบหลังเรียน	2	1	3	2	-	2	10 ข้อ
ชุดการสอนที่ 3							
5. การอนุรักษ์ศิลป	10%	10%	30%	15%	15%	20%	100 %
วัฒนธรรมขนบธรรม	1	2	5	2	2	3	15 ข้อ
เนียมประเพณีไทย	1	1	3	2	1	2	10 ข้อ
6. การอนุรักษ์โบราณ	10%	10%	30%	15%	15%	20%	100 %
สถาน โบราณวัตถุ	1	2	5	2	2	3	15 ข้อ
ปูชนียสถานและ							
ปูชนียวัตถุ							
แบบฝึกหัดนำไปใช้จริง	1	1	3	2	1	2	10 ข้อ
แบบทดสอบหลังเรียน	1	1	3	2	1	2	10 ข้อ

ตาราง 12 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนศิลปวัฒนธรรม

เลขที่	P_H	P_L	P	r	หมายเหตุ	เลขที่	P_H	P_L	P	r	หมายเหตุ
1.	.15	.11	.13	.08	คัดออก	22.	.44	.22	.33	.25	คัดเลือกไว้
2.	.52	.37	.44	.15	คัดออก	23.	.70	.37	.54	.34	คัดเลือกไว้
3.	.67	.70	.69	.03	คัดออก	24.	.93	.41	.70	.59	คัดเลือกไว้
4.	.37	.30	.33	.08	คัดออก	25.	.74	.30	.52	.44	คัดเลือกไว้
5.	.78	.41	.60	.39	คัดเลือกไว้	26.	.59	.30	.44	.30	คัดเลือกไว้
6.	.93	.63	.80	.43	คัดเลือกไว้	27.	.67	.30	.48	.36	คัดเลือกไว้
7.	.89	.52	.72	.44	คัดเลือกไว้	28.	.74	.33	.54	.41	คัดเลือกไว้
8.	.93	.81	.87	.24	คัดเลือกไว้	29.	.59	.44	.52	.15	คัดออก
9.	.22	.15	.18	.11	คัดออก	30.	.85	.48	.68	.41	คัดเลือกไว้
10.	.59	.30	.44	.30	คัดเลือกไว้	31.	.96	.30	.68	.72	คัดเลือกไว้
11.	.81	.33	.58	.49	คัดเลือกไว้	32.	.93	.22	.60	.71	คัดเลือกไว้
12.	.89	.63	.77	.35	คัดเลือกไว้	33.	.96	.81	.90	.34	คัดออก
13.	.74	.44	.59	.31	คัดเลือกไว้	34.	.48	.19	.33	.32	คัดเลือกไว้
14.	.85	.56	.71	.34	คัดเลือกไว้	35.	.52	.22	.36	.32	คัดเลือกไว้
15.	.85	.56	.71	.34	คัดเลือกไว้	36.	.96	.48	.76	.62	คัดเลือกไว้
16.	.85	.56	.71	.34	คัดเลือกไว้	37.	.41	.26	.33	.17	คัดออก
17.	.89	.19	.55	.69	คัดเลือกไว้	38.	.96	.44	.74	.64	คัดเลือกไว้
18.	.70	.67	.69	.03	คัดออก	39.	.41	.19	.29	.26	คัดเลือกไว้
19.	.67	.56	.62	.12	คัดออก	40.	.23	.22	.22	.01	คัดออก
20.	.20	.15	.17	.08	คัดออก	41.	.59	.19	.38	.42	คัดเลือกไว้
21.	.44	.22	.33	.25	คัดเลือกไว้	42.	.81	.19	.50	.61	คัดเลือกไว้

เลขที่	P_H	P_L	P	r	หมายเหตุ	เลขที่	P_H	P_L	P	r	หมายเหตุ
43.	.33	.19	.26	.18	คัดออก	52.	.81	.19	.50	.61	คัดเลือกไว้
44.	.37	.26	.31	.13	คัดออก	53.	.59	.44	.52	.15	คัดออก
45.	.48	.11	.28	.44	คัดเลือกไว้	54.	.56	.41	.48	.15	คัดออก
46.	.78	.30	.54	.48	คัดเลือกไว้	55.	.89	.15	.53	.72	คัดเลือกไว้
47.	.48	.22	.35	.29	คัดเลือกไว้	56.	.85	.22	.54	.62	คัดเลือกไว้
48.	.70	.41	.56	.30	คัดเลือกไว้	57.	.37	.37	.37	.00	คัดออก
49.	.85	.22	.54	.62	คัดเลือกไว้	58.	.93	.22	.60	.71	คัดเลือกไว้
50.	.48	.25	.36	.25	คัดเลือกไว้	59.	.89	.26	.59	.54	คัดเลือกไว้
51.	.78	.56	.67	.25	คัดเลือกไว้	60.	.85	.37	.62	.50	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม

คนที่	คะแนนที่ได้	คนที่	คะแนนที่ได้	คนที่	คะแนนที่ได้	คนที่	คะแนนที่ได้
1	19	26	26	51	18	76	25
2	17	27	17	52	26	77	25
3	19	28	21	53	21	78	23
4	22	29	5	54	29	79	24
5	25	30	23	55	23	80	29
6	26	31	21	56	27	81	29
7	25	32	21	57	25	82	26
8	26	33	28	58	29	83	29
9	20	34	23	59	28	84	25
10	15	35	27	60	25	85	28
11	21	36	24	61	26	86	29
12	20	37	20	62	27	87	23
13	19	38	24	63	28	88	23
14	26	39	25	64	25	89	27
15	23	40	24	65	25	90	20
16	27	41	22	66	26	91	27
17	19	42	25	67	27	92	24
18	26	43	26	68	5	93	28
19	23	44	9	69	27	94	26
20	25	45	26	70	15	95	26
21	14	46	12	71	27	96	18
22	8	47	11	72	28	97	25
23	28	48	18	73	27	98	25
24	27	9	28	74	23	99	19
25	24	50	23	75	24	100	28

$\sum x = 2315$	$\bar{x} = 23.15$	$s^2 = 26.4924$	$r_{tt} = 0.8416$

ตาราง 14 แสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 1

ชุดการสอนที่ 1				
นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด			คะแนนหลังเรียน
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวมคะแนน	
	10 คะแนน	10 คะแนน	20 คะแนน	10 คะแนน
1.	9	10	19	10
2.	9	10	19	9
3.	9	10	19	8
4.	9	10	19	9
5.	9	10	19	9
6.	10	10	20	8
7.	10	8	18	9
8.	10	9	19	7
9.	9	10	19	10
10.	9	10	19	10
11.	9	7	16	9
12.	9	9	18	9
13.	10	10	20	8
14.	10	9	19	9
15.	9	8	17	7
16.	10	10	20	10
17.	9	9	18	9
18.	9	10	19	9
19.	8	10	18	10
20.	10	10	20	9

ตาราง 14 แสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 1 (ต่อ)

ชุดการสอนที่ 1				
นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด			คะแนนหลังเรียน
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวมคะแนน	
	10 คะแนน	10 คะแนน	20 คะแนน	10 คะแนน
21.	10	6	16	10
22.	8	9	17	9
23.	10	9	19	9
24.	10	10	20	10
25.	10	10	20	10
26.	9	10	19	9
27.	10	10	20	9
28.	8	10	18	10
29.	9	9	18	9
30.	10	8	18	7
$\sum X$	280	280	560	270
$\bar{X}$	9.33	9.33	18.67	9.00
S	0.66	1.03	1.12	0.91

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N}\right]}{A} \times 100 = \frac{18.67 \times 100}{20} = 93.35$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N}\right]}{B} \times 100 = \frac{9.00 \times 100}{10} = 90.00$$

ตาราง 15 แสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 2

นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด			คะแนนหลังเรียน
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวมคะแนน	
	10 คะแนน	10 คะแนน	20 คะแนน	10 คะแนน
1.	10	10	20	8
2.	9	9	18	9
3.	10	10	20	9
4.	9	10	19	9
5.	10	9	19	9
6.	9	10	19	10
7.	10	9	19	8
8.	10	7	17	9
9.	9	10	19	10
10.	8	10	18	9
11.	9	8	17	9
12.	9	10	19	9
13.	8	9	17	10
14.	9	9	18	10
15.	8	8	16	10
16.	10	7	17	10
17.	10	8	18	9
18.	8	10	18	8
19.	10	10	20	10
20.	8	9	17	9

ตาราง 15 แสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 2 (ต่อ)

ชุดการสอนที่ 2				
นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด			คะแนนหลังเรียน
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวมคะแนน	
	10 คะแนน	10 คะแนน	20 คะแนน	10 คะแนน
21.	9	10	19	9
22.	9	10	19	10
23.	8	7	15	9
24.	10	8	18	9
25.	9	10	19	10
26.	10	9	19	9
27.	9	10	19	9
28.	10	9	19	8
29.	10	10	20	10
30.	9	9	18	10
$\sum X$	276	274	550	277
$\bar{X}$	9.20	9.13	18.33	9.23
S	0.76	1.01	1.21	0.68

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N}\right]}{A} \times 100 = \frac{18.33 \times 100}{20} = 91.65$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N}\right]}{B} \times 100 = \frac{9.23 \times 100}{10} = 92.30$$

ตาราง 16 แสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 3

ชุดการสอนที่ 3				
นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด			คะแนนหลังเรียน
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวมคะแนน	
	10 คะแนน	10 คะแนน	20 คะแนน	10 คะแนน
1.	10	10	20	8
2.	10	10	20	9
3.	9	10	19	9
4.	10	9	19	9
5.	10	10	20	8
6.	8	10	18	10
7.	10	10	20	10
8.	10	10	20	10
9.	9	10	19	10
10.	10	9	19	10
11.	10	10	20	8
12.	8	9	17	10
13.	8	10	18	10
14.	10	9	19	9
15.	6	10	16	10
16.	7	9	16	9
17.	8	8	16	7
18.	8	10	18	7
19.	8	10	18	8
20.	10	9	19	9

ตาราง 16 แสดงผลคะแนนจากการทดลองครั้งที่ 3 ชุดการสอนที่ 3 (ต่อ)

ชุดการสอนที่ 3				
นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด			คะแนนหลังเรียน
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	รวมคะแนน	
	10 คะแนน	10 คะแนน	20 คะแนน	10 คะแนน
21.	7	10	17	8
22.	10	10	20	7
23.	10	9	19	10
24.	10	10	20	9
25.	8	10	18	10
26.	10	8	18	9
27.	10	9	19	10
28.	7	6	13	10
29.	10	10	20	9
30.	10	10	20	10
$\sum X$	271	284	555	272
$\bar{X}$	9.03	9.47	18.50	9.07
S	1.25	0.90	1.66	1.01

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N}\right]}{A} \times 100 = \frac{18.50 \times 100}{20} = 92.50$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N}\right]}{B} \times 100 = \frac{9.07 \times 100}{10} = 90.70$$

ตาราง 17 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากชุดการสอนทั้ง 3 ชุด จากการทดลองครั้งที่ 3

นักเรียนคนที่	คะแนนแบบฝึกหัด				คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน			
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	รวม	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	รวม
1.	19	20	20	59	10	8	8	26
2.	19	18	20	57	9	9	9	27
3.	19	20	19	58	8	9	9	26
4.	19	19	19	57	9	9	9	27
5.	19	19	20	58	9	9	8	26
6.	20	19	18	57	8	10	10	28
7.	18	19	20	57	9	8	10	27
8.	19	17	20	56	7	9	10	26
9.	19	19	19	57	10	10	10	30
10.	19	18	19	56	10	9	10	29
11.	16	17	20	53	9	9	8	26
12.	18	19	17	54	9	9	10	28
13.	20	17	18	55	8	10	10	28
14.	19	18	19	56	9	10	9	28
15.	18	16	16	50	7	10	10	27
16	20	17	16	53	10	10	9	29
17.	18	18	16	52	9	9	7	25
18	19	18	18	55	9	8	7	24
19.	18	20	18	56	10	10	8	28
20.	20	17	19	56	9	9	9	27

ตาราง 17 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากชุดการสอนทั้ง 3 ชุด จากการทดลองครั้งที่ 3 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด				คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน			
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	รวม	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	รวม
21.	16	19	17	52	10	9	8	27
22.	17	19	20	56	9	10	7	26
23.	19	15	19	53	9	9	10	28
24.	20	18	20	58	10	9	9	28
25.	20	19	18	57	10	10	10	30
26.	18	19	18	55	9	9	9	27
27.	20	19	19	58	9	9	10	28
28.	18	19	13	50	10	8	10	28
29.	18	20	20	58	9	10	9	28
30.	18	18	20	56	8	10	10	28
$\sum X$	560	550	555	1665	271	277	272	820
$\bar{X}$	18.67	18.33	18.50	55.50	9.03	9.23	9.07	27.33
S	1.09	1.21	1.66	2.39	0.85	0.68	1.01	1.35

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N}\right]}{A} \times 100 = \frac{55.50 \times 100}{60} = 92.50$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N}\right]}{B} \times 100 = \frac{27.33 \times 100}{30} = 91.10$$

ตาราง 18 แสดงการศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากการชุดการสอน ศิลปวัฒนธรรม

นักเรียนคนที่	คะแนนการทดสอบก่อนเรียน (X)	คะแนนการทดสอบหลังเรียน (Y)	คะแนนความก้าวหน้า (Y−X) = D	D^2
1.	21	30	9	81
2.	22	26	4	16
3.	18	27	9	81
4.	19	28	9	81
5.	20	27	7	49
6.	20	27	7	49
7.	19	26	7	49
8.	19	30	11	121
9.	18	27	9	81
10.	22	26	4	16
11.	20	26	6	36
12.	19	27	8	64
13.	19	28	9	81
14.	20	29	9	81
15.	18	26	8	64
16.	17	27	10	100
17.	15	28	13	169
18.	14	28	14	196
19.	14	29	15	225
20.	13	25	12	144
21.	19	28	9	81
22.	12	27	15	225
23.	21	30	9	81

ตาราง 18 แสดงการศึกษาผลความก้าวหน้าจากการใช้ชุดการสอน " ศิลปวัฒนธรรม " (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนการ ทดสอบก่อนเรียน (X)	คะแนนการ ทดสอบหลังเรียน (Y)	คะแนน ความก้าวหน้า (Y−X) = D	D^2
24.	20	28	8	64
25.	14	27	13	169
26.	15	27	12	144
27.	14	25	11	121
28.	16	26	10	100
29.	16	27	11	121
30.	15	26	11	121
31.	14	27	13	169
32.	22	27	5	25
33.	24	28	4	16
34.	21	27	6	36
35.	22	27	5	25
36.	25	30	5	25
37.	19	27	8	64
38.	18	27	9	81
39.	19	27	8	64
40.	25	29	4	16
$\sum X$	738	1094	356	3532
$\bar{X}$	18.45	27.35	8.90	88.30
S	3.29	1.29	3.05	56.78

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

$$t = \frac{356}{\sqrt{\frac{(40)(3532) - (356)^2}{40 - 1}}}$$

$$t = \frac{356}{\sqrt{\frac{(141280) - (126736)}{39}}}$$

$$t = \frac{356}{19.3112}$$

$$t = 18.43$$

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์บุญเลิศ เลิศวิทยานุศิษฏ์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี (ข้าราชการบำนาญ)
2. อาจารย์สมพงษ์ ชินสร้อย	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
3. อาจารย์วันชาติ ประชุมชน	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 หัวหน้าฝ่ายบริการทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
4. อาจารย์แสง พิหูสูตร	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
5. อาจารย์วิชุลดา ร่วมทอง	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนเมืองปราจีนบุรี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปราจีนบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
6. อาจารย์จรรยา กล่าวสุนทร	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านสะแกโดดประชาสรรค์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายฐิติทร ทองสุข
วัน เดือน ปี เกิด	2 เมษายน 2497
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 8 / 1 หมู่บ้านบัวลาย ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี 25000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่ทำงาน	หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2524 การศึกษาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน พ.ศ. 2541 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทคัดย่อ

ของ

ฐิติทร ทองสุข

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา
พฤษภาคม 2541

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 83 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Rendom Sampling) โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้ทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนกับนักเรียน 3 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง จำนวน 3 คน กลุ่มที่สอง จำนวน 10 คน และกลุ่มที่สาม จำนวน 30 คน กลุ่มที่สี่ จำนวน 40 คน ใช้ศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t – test for Dependent Samples

ผลของการศึกษาค้นคว้า

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยเฉลี่ยรวม มีประสิทธิภาพ 92.50 / 91.10
   1.1 ประสิทธิภาพของชุดการสอน ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 93.35 / 90.00
   1.2 ประสิทธิภาพของชุดการสอน ชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพ 91.65 / 92.30
   1.3 ประสิทธิภาพของชุดการสอน ชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพ 92.50 / 90.70
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนจากชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL PACKAGE IN LIFE EXPERIENCES AREA FOR PRATHOM SUKSA V STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

THITITORN THONGSOOK

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational technology
at Srinakarinwirot University
May 1999

The purpose of this study was to develop the instructional packages in life experience area on the title of art and culture for Pratom Suksa V students. The subjects used in this study were 83 students selected randomly from 4 groups of Pratom Suksa V students from Prachinburi Anuban school under the Office of Provincial Primary Education in Muang District, Prachinburi during the second semester of the 1997. The first in this study 3, second 10 and third group 30 students were experimented to study the efficiency of instructional packages. The fourth group 40 students were studied to investigate the learning progress of students using this teaching packages. The data were analysed by using t - test with for dependent samples for pretest and posttest scores.

The findings were as follow:

1. The average of all these packages was 92.50 / 91.10

Package I : The teaching package was effective with the efficiency of 93.35 / 90.00

Package II : The teaching package was effective with the efficiency of 91.65 / 92.30

Package III : The teaching package was effective with the efficiency of 92.50 / 90.70

2. The evaluation scores were statistically higher than the pre-test scores at the .10 level of significance.